

Strona główna>Postępowanie sądowe>Wideokonferencje>Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji

W ramach europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych sporządzono zestaw arkuszy informacyjnych, które dostarczają praktycznych informacji dotyczących przepisów, postępowań i ułatwień technicznych na potrzeby przeprowadzenia wideokonferencji między sądami w różnych państwach UE.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1206/2001 dotyczące współpracy między sądami różnych państw członkowskich UE przy przeprowadzaniu **dowodów w sprawach cywilnych i handlowych** określa ogólne ramy prawne prowadzenia postępowania dowodowego w innym państwie niż państwo, w którym mieści się sąd rozstrzygający sprawę. W każdym państwie Unii Europejskiej obowiązują jednak inne przepisy procesowe, dlatego szczegółowe rozwiązania dotyczące sposobu prowadzenia postępowania są różne w zależności od prawa państwa otrzymującego wniosek o współpracę.

Aby ułatwić organom sądowym w różnych krajach UE współpracę i pełne wykorzystanie wideokonferencji do przeprowadzania dowodów w innym kraju UE, Europejska Sieć Sądowa w sprawach cywilnych i handlowych (EJN civil) opracowała zbiór arkuszy informacyjnych. Bazy te dostarczają praktycznych informacji dotyczących przepisów, procedur i sprzętu technicznego w różnych krajach UE.

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Ostatnia aktualizacja: 21/02/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Belgia

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Tak, dowód można przeprowadzić za pośrednictwem wideokonferencji na dwa sposoby. Do tych celów opracowano stosowne procedury. Prawo belgijskie nie zawiera przepisów dotyczących wideokonferencji, ale też jej nie zabrania.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Dowód można przeprowadzić zarówno z zeznań świadków, jak i z opinii biegłych. W praktyce dowód z przesłuchania stron był już przeprowadzany na podstawie art. 17.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

W tym zakresie należy stosować prawo krajowe sądu wzywającego. Przeprowadzenie dowodu, którego dotyczy wniosek, nie może naruszać podstawowych zasad belgijskiego prawa krajowego (art. 17 ust. 5 lit. c)).

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Przesłuchanie w drodze wideokonferencji nie musi być przeprowadzone w sądzie.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Sąd wzywający podejmuje decyzję dotyczącą rejestracji przesłuchania zgodnie ze swoim regulaminem wewnętrznym oraz dokonuje niezbędnych ustaleń.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) Wyłącznie w języku niderlandzkim, francuskim lub niemieckim (prawo belgijskie).

b) Brak wymogów dotyczących języka.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Sąd wzywający zapewnia obecność tłumacza ustnego na przesłuchaniu oraz pokrywa koszty tłumaczenia. Tłumacz ustny zazwyczaj świadczy swoje usługi w sądzie wzywającym w trakcie wideokonferencji. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby tłumacz ustny był fizycznie obecny w miejscu, w którym znajduje się świadek.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Ustala się to zgodnie z prawem krajowym sądu wzywającego.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Koszty pokrywa sąd wzywający.

Połączenie telefoniczne nawiązuje sąd wzywający. Wszelkie koszty podróży również pokrywa sąd wzywający. Jednostka centralna informuje o nich sąd wzywający z chwilą wysłania potwierdzenia odbioru wniosku.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Sąd państwa trzeciego poucza świadka w wezwaniu na przesłuchanie, że współpraca ma charakter dobrowolny.

Przed przesłaniem formularza J jednostka centralna zwraca się do sądu wzywającego o przesłanie jej wezwania na przesłuchanie. W wezwaniu musi zostać wyraźnie zaznaczone, że wzywana osoba została pouczona o tym, że stawienie się na przesłuchaniu ma charakter dobrowolny.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Tożsamość weryfikuje się na podstawie dokumentów tożsamości.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Odbywa się to zgodnie z prawem państwa wzywającego.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Członek personelu jednostki centralnej tymczasowo pełni funkcję koordynatora do celów uzgodnienia kwestii praktycznych, takich jak termin i godzina przesłuchania testowego i faktycznego przesłuchania.

Odpowiedzialność za włączenie i wyłączenie systemu ponosi asystent administracyjny/sekretarz sądu.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Jednostka centralna składa do sądu wzywającego wnioski o przekazanie dodatkowych informacji przed przesłuchaniem.

Ostatnia aktualizacja: 24/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [CS](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Czechy

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Procedurę w tym zakresie regulują przepisy ustawy nr 99/1963 (kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami) oraz w szczególności instrukcja Ministerstwa Sprawiedliwości nr 505/2001 ustanawiająca regulamin wewnętrzny i organizacyjny sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych.

Zgodnie z §10a instrukcji Ministerstwa Sprawiedliwości nr 505/2001 przewodniczący składu sędziowskiego (sąd w składzie jednoosobowym) może wykorzystywać sprzęt techniczny do przekazu obrazu i dźwięku („wideofon”), aby przesłuchać świadka lub biegłego, jeżeli jest to zasadne z punktu widzenia ochrony praw takich osób lub zagwarantowania ich bezpieczeństwa bądź jeżeli jest to niezbędne ze względów bezpieczeństwa lub z innych istotnych przyczyn, a także jeżeli jest to możliwe z technicznego punktu widzenia.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Zgodnie z §11a instrukcji Ministerstwa Sprawiedliwości nr 505/2001 za pomocą wideofonu można przesłuchiwać zarówno biegłych, jak i świadków.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Z wideofonu można korzystać wyłącznie przy przesłuchiwanie świadków i biegłych.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Jeżeli przewodniczący składu sędziowskiego (sąd w składzie jednoosobowym) wyrazi zgodę na przesłuchanie świadka lub biegłego za pośrednictwem wideofonu, miejsce, w którym świadek lub biegły mają stawić się na przesłuchanie, zostanie wskazane w wezwaniu. Innymi słowy, dopuszcza się możliwość zorganizowania przesłuchania w innych miejscach (np. w miejscu, w którym przebywają biegli lub świadkowie, takim jak szpital czy laboratorium).

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Rejestruje się podstawową treść zeznań świadka. W niektórych przypadkach niezbędne może okazać się dosłowne rejestrowanie części przesłuchania. Można również zastosować alternatywne metody rejestracji, takie jak transkrypcja całego przesłuchania przez protokolanta sądowego lub dokonanie zapisu dźwięku lub dźwięku i obrazu, jeżeli zezwala na to prawo lub jeżeli przewodniczący składu sędziowskiego (sąd w składzie jednoosobowym) wyrazi zgodę na zastosowanie takich metod.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli świadek nie posługuje się językiem, w którym prowadzone jest przesłuchanie, na mocy art. 37 ust. 4 ustawy konstytucyjnej nr 2/1993 (Karta podstawowych praw i swobód) przysługuje mu prawo do skorzystania z usług tłumacza ustnego. Zgodnie z §18 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego sąd wyznaczy tłumacza ustnego dla strony, dla której język czeski nie jest językiem ojczystym, ilekroć zajdzie taka potrzeba w toku postępowania.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Zgodnie z §18 ust. 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego sąd ma obowiązek zapewnienia stronom takich samych możliwości wykonywania ich praw oraz wyznaczenia tłumacza ustnego dla każdej strony, dla której język czeski nie jest językiem ojczystym, ilekroć zajdzie taka potrzeba w toku postępowania.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Przy doręczaniu wezwania sąd postępuje zgodnie z §51 kodeksu postępowania cywilnego. O ile ta ustawa lub inny akt legislacyjny nie zawierają innych wymogów dotyczących wezwania, musi ono zawierać następujące informacje: wskazanie sprawy, w związku z którą osoba jest wzywana, cel, miejsce i godzinę rozpoczęcia czynności sądowej, powód wezwania, charakter, w jakim dana osoba jest wzywana, obowiązki tej osoby w trakcie czynności sądowej oraz, w stosownych przypadkach, przewidywany czas trwania tej czynności. Wezwanie można doręczyć na piśmie lub w formie elektronicznej, a w pilnych przypadkach również drogą telefoniczną lub faksem. Jeżeli świadek lub biegły jest przesłuchiwany za pomocą wideotelefonu, a osoba, która ma być przesłuchana, ma się stawić na przesłuchanie w okręgu podlegającym właściwości innego sądu, sąd właściwy dla okręgu, w którym dana osoba ma się stawić na przesłuchanie, doręcza tej osobie wezwanie, a sąd wzywający zwraca się do tego drugiego sądu o współpracę przy przeprowadzaniu tej czynności (wniosek o pomoc prawną). Zgodnie z §115 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego wezwanie musi zostać doręczone stronom w terminie zapewniającym im wystarczający czas na przygotowanie się (zazwyczaj co najmniej 10 dni przed wyznaczonym terminem przesłuchania), chyba że przeprowadza się przesłuchanie wstępne.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Wykorzystanie wideokonferencji pociąga za sobą koszty przesyłu danych. Powinien je pokryć sąd wzywający, na którego wniosek odbyła się wideokonferencja.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Zgodnie z §126 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego każda osoba fizyczna niebędąca stroną postępowania ma obowiązek stawić się w sądzie na wezwanie i złożyć zeznania w charakterze świadka. Osoby wezwane mogą odmówić złożenia zeznań wyłącznie w przypadku, gdyby takie zeznanie mogło narazić je same lub ich bliskich na odpowiedzialność karną. Przed przesłuchaniem świadków zawsze poucza się o wadze składanych zeznań, o ich prawach i obowiązkach oraz o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zgodnie z §126 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego na początku przesłuchania sąd ma obowiązek zweryfikować tożsamość świadka. W tym celu sąd zazwyczaj zwraca się do świadka o okazanie dowodu osobistego lub paszportu.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z §104 ust. 1 ustawy nr 91/2012 o prawie prywatnym międzynarodowym, jeżeli zażąda tego organ w państwie trzecim, przed przesłuchaniem świadków, biegłych i stron sąd może odebrać od nich przyrzeczenie. W przypadku świadków i stron postępowania treść przyrzeczenia brzmi: „Przyrzekam uroczyście, że odpowiem na wszystkie pytania zadane przez sąd zgodnie z prawdą, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome”. W przypadku biegłego treść przyrzeczenia brzmi: „Przyrzekam uroczyście, że przygotuję swoją opinię zgodnie z posiadaną wiedzą i przekonaniem”. Jeżeli biegły składa przyrzeczenie po przygotowaniu opinii, jego treść zostanie odpowiednio zmodyfikowana.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Podczas przygotowywania wideokonferencji przyjmuje się szczegółowe ustalenia stosownie do potrzeb sądów wzywającego i wezwanego.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Podczas przygotowywania wideokonferencji przyjmuje się szczegółowe ustalenia stosownie do potrzeb sądów wzywającego i wezwanego.

Ostatnia aktualizacja: 28/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [de](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Niemcy

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Przepisy §128a ust. 2 zdanie pierwsze kodeksu postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung, kpc) zezwalają na przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji w toku niemieckiego postępowania cywilnego, jeżeli strony wyrażą na to zgodę. Obraz i dźwięk z przesłuchania muszą być przekazywane jednocześnie do miejsca, gdzie podczas przesłuchania znajduje się świadek lub biegły, oraz do sali rozpraw. Jeżeli strony, przedstawiciele i doradców prawnych upoważniono do przebywania w innym miejscu, obraz i dźwięk z przesłuchania muszą być również przekazywane jednocześnie do tego miejsca. W przypadku przesłuchań w drodze wideokonferencji przeprowadzanych przez sąd niemiecki na podstawie wniosku przekazanego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1206/2001 („czynna” pomoc prawna) §128a kpc może mieć zastosowanie z pewnymi zmianami, ponieważ sąd przeprowadzający dowód nie jest tożsamy z sądem, przed którym toczy się postępowanie i który jest zainteresowany uzyskaniem bezpośrednich wrażeń na temat dowodu. Jeżeli sąd wzywający występuje o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu zgodnie z art. 17 rozporządzenia („bierna” pomoc prawna), co do zasady każdy wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu z wykorzystaniem technologii komunikacyjnych musi zostać uwzględniony. Ponadto możliwe jest przeprowadzenie dowodu wykraczające poza zastosowanie przepisów §128a kpc. Wnioski mogą zostać odrzucone wyłącznie z przyczyn wymienionych w art. 17 ust. 5. Jednak zgodnie z prawem niemieckim jednostka centralna może ustanowić warunki pośredniego przeprowadzania dowodu.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchiwać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchiwać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

W drodze wideokonferencji można przesłuchiwać świadków, biegłych i strony (§128a ust. 2 zdanie pierwsze kpc).

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Zgodnie z niemieckim kodeksem postępowania cywilnego dowód można przeprowadzić, przesłuchując świadków, biegłych i strony za pomocą technologii wideokonferencji (§128a ust. 2 kpc). Przeprowadzenie w drodze wideokonferencji innego rodzaju dowodu (dowód z dokumentu i dowód z oględzin) nie zostało wyraźnie dozwolone.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Prawo nie określa miejsca, w którym musi się znajdować osoba przesłuchiwana. Jednak zgodnie z niemieckim kodeksem postępowania cywilnego miejsce, z którego odbywa się przekaz do sali rozpraw, musi się znajdować w Niemczech.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

W §128a ust. 3 zdanie pierwsze kpc nie przewidziano możliwości rejestrowania przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji. Można jednak zarejestrować takie przesłuchanie w ramach pomocy prawnej obejmującej bezpośrednio przeprowadzenie dowodu na podstawie art. 17 rozporządzenia.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 10–12 przesłuchanie musi być prowadzone w języku niemieckim. Jeżeli w postępowanie zaangażowane są osoby, które nie władają językiem niemieckim, niezbędna jest obecność tłumacza ustnego. Z usług tłumacza ustnego można zrezygnować, jeżeli wszyscy uczestnicy postępowania władają danym językiem obcym.

b) W przypadku pomocy prawnej obejmującej biernie przeprowadzenie dowodu język przesłuchania określa sąd wzywający. Na podstawie art. 17 ust. 4 jednostka centralna jest jednak uprawniona do określenia warunków pośredniego przeprowadzenia dowodu, takich jak język, w którym odbywa się rozprawa lub przesłuchanie.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W przypadku „czynnej” pomocy prawnej za przeprowadzenie postępowania i dowodu odpowiada sąd niemiecki zapewniający pomoc. Sądy niemieckie mają obowiązek skorzystać z usług tłumacza ustnego przy przeprowadzaniu dowodu nawet wówczas, gdy choćby jeden uczestnik postępowania nie władał językiem niemieckim. Sąd musi sprawdzić z urzędu, czy dana osoba zna język niemiecki w wystarczającym stopniu. Wybór tłumacza należy do sądu. W przypadku „biernego” przeprowadzenia dowodu na podstawie art. 17 sąd wzywający określa, czy wymagane jest skorzystanie z usług tłumaczy, oraz dokonuje ich wyboru. Na podstawie art. 17 ust. 4 jednostka centralna może zezwolić, w określonych warunkach, na przykład na skorzystanie z usług tłumaczy ustnych. Jednostka centralna może również nakazać przeprowadzenie dowodu w języku niemieckim.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W przypadku czynnej pomocy prawnej świadków i biegłych wzywa nieformalnie sekretariat sądu wezwanego, chyba że sąd wezwany stwierdzi, że konieczne jest doręczenie drogą urzędową. Jeżeli sąd zarządzi przeprowadzenie przesłuchania w drodze wideokonferencji, osoby przesłuchiwane należy wezwać do stawiennictwa w miejscu, z którego prowadzony będzie przekaz. W wezwaniu należy określić strony, przedmiot przesłuchania, jego termin oraz konsekwencje niewstawiennictwa. Wezwanie musi zawierać dokładne informacje dotyczące miejsca i terminu przesłuchania. Nie ustanowiono szczególnego okresu wyprzedzenia, z jakim należy przesyłać wezwanie.

Jeżeli dowód ma zostać przeprowadzony bezpośrednio przez sąd wzywający na podstawie art. 17 rozporządzenia, osoba, która ma zostać przesłuchana, musi zostać zawiadomiona o czasie i miejscu przesłuchania przez sąd wzywający. Sądy niemieckie wyznaczają termin i miejsce przesłuchania w zależności od warunków technicznych (tj. w zależności od tego, gdzie znajduje się system wideokonferencyjny i kiedy będzie można z niego skorzystać). Termin i miejsce przesłuchania są zatem ściśle powiązane z udzieleniem zgody przez jednostkę centralną. Co do zasady nie wyznaczono konkretnego terminu; należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że doręczenie przesyłki międzynarodowej zajmuje więcej czasu.

Nie przewidziano żadnej szczególnej procedury związanej z planowaniem faktycznej wideokonferencji. W praktyce jednostka centralna rutynowo wyznacza osobę odpowiedzialną za kontakty w sądzie, w którym ma się odbyć wideokonferencja. Osoba ta może następnie rozstrzygać wszelkie wątpliwości natury praktycznej.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Wykorzystanie wideokonferencji wiąże się z kosztami nabycia, utrzymania i obsługi urządzeń. Kosztami tymi nie można obciążyć uczestników postępowania. Ponadto ponoszone są opłaty telekomunikacyjne. Sąd wezwany może złożyć wniosek o zwrot opłat telekomunikacyjnych na podstawie art. 10 ust. 4 w związku z art. 18 ust. 2 rozporządzenia.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Zgodnie z §64 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy prawnej w sprawach cywilnych (Rechtshilfeordnung für Zivilsachen) sąd wzywający musi poinformować osobę, która ma zostać przesłuchana, że przesłuchanie odbywa się na zasadzie dobrowolności.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

W przypadku wątpliwości co do tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana, sąd ma obowiązek weryfikować jej tożsamość na wszystkich etapach postępowania.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli do niemieckiego sądu wpłynie wniosek sądu wzywającego o przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji, odbywa się ono (a co za tym idzie również odebranie przyrzeczenia) zgodnie z regulaminem sądu wzywającego. Ponieważ współpraca osoby przesłuchiwanej w ramach bezpośredniego przeprowadzenia dowodu, a tym samym jej współpraca podczas odbierania przyrzeczenia, ma zawsze charakter dobrowolny (o czym taką osobę należy oficjalnie pouczyć), państwo wezwane nie może określić dodatkowych wymogów dotyczących odbierania przyrzeczeń. W każdym przypadku jednostka centralna musi zapewnić przestrzeganie wszelkich zakazów – dotyczących składania zeznań – nałożonych na osobę przesłuchiwaną (na podstawie prawa niemieckiego). Przykładem takiej sytuacji jest zakaz przesłuchiwania niemieckich urzędników publicznych bez wcześniejszego uzyskania zgody zatrudniającego ich organu lub zakaz przesłuchiwania lekarzy bez wcześniejszego zwolnienia ich z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej. O możliwości odebrania przyrzeczenia i o rodzaju informacji wymaganych od sądu wzywającego decyduje odpowiednia jednostka centralna. Podejmując decyzję o udzieleniu zgody, jednostka centralna musi zagwarantować przestrzeganie wszelkich zakazów – dotyczących składania zeznań – nałożonych na osobę przesłuchiwaną. Między innymi z tego względu jednostka centralna może poprosić o ujawnienie okoliczności, w których osoba przesłuchiwana uzyskała informacje. Na przykład zgodnie z prawem niemieckim niemieccy urzędnicy publiczni mogą składać zeznania wyłącznie po uzyskaniu uprzedniej zgody organu, dla którego pracują.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

System sądowy jest zorganizowany na szczeblu federalnym i podlega administracji sądowej danego kraju związkowego. Oznacza to, że na szczeblu krajowym nie przyjęto żadnych ogólnych przepisów w tym zakresie i że procedurę przeprowadzania dowodu organizuje i przeprowadza administracja sądowna danego kraju związkowego. Dlatego w poszczególnych krajach związkowych procedury mogą się znacznie różnić. W praktyce regulamin opracowuje wyższy sąd krajowy (*Oberlandesgericht*) właściwy dla miejsca, w którym znajduje się sąd wezwany.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Wnioski o przeprowadzenie dowodu otrzymane z zagranicy i zawiadomienia przekazywane zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1206/2001 muszą być sporządzone w języku niemieckim lub należy do nich załączyć tłumaczenie na język niemiecki (§1075 kpc).

Ostatnia aktualizacja: 01/06/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [et](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Estonia

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Tak, istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu w drodze wideokonferencji. W art. 10 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych przewidziano możliwość wystąpienia o przeprowadzenie wideokonferencji. Możliwe jest też wykorzystanie wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu na podstawie art. 17 rozporządzenia. Ponadto jednostka centralna lub właściwy organ są zobowiązane do wspierania stosowania technologii komunikacyjnych, takich jak wideokonferencje i telekonferencje. Sądy estońskie dysponują urządzeniami niezbędnymi do przeprowadzania wideokonferencji. Zgodnie z §15 ust. 6

kodeksu postępowania cywilnego (dostępny [online](#) pod tym adresem) przepisy tego kodeksu mają zastosowanie w przypadku zapewniania pomocy przy przeprowadzaniu dowodu w Estonii na podstawie wniosków, które wpłynęły z sądów państw członkowskich Unii Europejskiej, o ile przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych nie stanowią inaczej. Zgodnie z §15 ust. 5 kodeksu, o ile przepisy prawa lub postanowienia umowy międzynarodowej nie stanowią inaczej, na wniosek sądu państwa trzeciego sąd estoński zapewnia pomoc przy dokonywaniu czynności procesowej, jeżeli zgodnie z estońskim prawem dana czynność procesowa podlega właściwości sądu estońskiego i nie jest zabroniona przez prawo estońskie. Czynność procesową można również przeprowadzić zgodnie z prawem państwa trzeciego, jeżeli będzie to konieczne na potrzeby postępowania w państwie trzecim i nie narusza to interesów uczestników postępowania. Posiedzenia sądu odbywające się w drodze wideokonferencji reguluje §350 kodeksu. Do przeprowadzenia wideokonferencji na podstawie rozporządzenia nr 1206/2001, w tym przeprowadzenia dowodu bezpośrednio przez sąd wzywający innego państwa członkowskiego na podstawie art. 17 rozporządzenia, nie mają zastosowania żadne przepisy szczególne ani ograniczenia.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Zgodnie z §350 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego strona na posiedzeniu przeprowadzonym w drodze wideokonferencji może dokonać czynności procesowych w czasie rzeczywistym, tj. może składać zeznania po złożeniu przyrzeczenia lub składać zeznania bez składania przyrzeczenia w toku postępowania wszczętego na wniosek; zgodnie z §350 ust. 2 dopuszcza się również możliwość przesłuchania w drodze wideokonferencji świadka lub biegłego.

Oznacza to, że strona postępowania może składać zeznania w drodze wideokonferencji po złożeniu przyrzeczenia lub – w przypadku postępowania nieprocesowego – składać zeznania bez składania przyrzeczenia. Ponadto w drodze wideokonferencji można przesłuchać świadka lub biegłego.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Zgodnie z §350 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego sąd może zorganizować posiedzenie w drodze wideokonferencji, aby zapewnić stronie postępowania lub jej pełnomocnikowi lub doradcy możliwość przebywania w innym miejscu w czasie przeprowadzania posiedzenia i dokonywania w tamtym miejscu czynności procesowych w czasie rzeczywistym.

Oznacza to, że sąd może zorganizować posiedzenie w drodze wideokonferencji w taki sposób, aby dana osoba nie musiała być obecna w sądzie w czasie przesłuchania.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak, rejestrowanie posiedzeń sądowych jest dozwolone. Przebieg posiedzenia rejestruje się zgodnie z procedurą przewidzianą w §52 lub w §42 kodeksu postępowania cywilnego. Technologia przesłuchiwania na odległość wykorzystywana w sądach pozwala na rejestrowanie przesłuchań zgodnie z §52 kodeksu. W sądach nie wprowadzono jednak rozwiązań umożliwiających przechowywanie, przetwarzanie i archiwizowanie zarejestrowanych treści. Dlatego też w praktyce nie rejestruje się przesłuchań przeprowadzanych na odległość.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego prowadzenia dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z §32 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego językiem postępowania sądowego i językiem, w którym przeprowadza się czynności sądowe, jest język estoński. Zgodnie z §32 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego protokoły posiedzeń sądowych i inne pisma procesowe sporządza się w języku estońskim. W przypadkach gdy oświadczenia lub wyjaśnienia są składane w toku postępowania sądowego w języku obcym, sąd może – w uzupełnieniu tłumaczenia na język estoński – włączyć do protokołu teksty oświadczeń lub zeznań w języku oryginalnym, jeżeli jest to niezbędne w celu dokładnego przedstawienia ich treści. Estoński kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnych przepisów szczególnych dotyczących języka, w którym odbiera się zeznania lub oświadczenia składane na wniosek sądu innego państwa członkowskiego na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych, w tym języka, w którym przeprowadza się dowód na podstawie art. 17 tego rozporządzenia.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Zgodnie z §34 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli strona postępowania nie włada biegle językiem estońskim lub jeżeli nie ustanowiła pełnomocnika procesowego, sąd wyznacza – w miarę możliwości – tłumacza do udziału w postępowaniu na wniosek tej strony albo z urzędu. Udział tłumacza nie jest konieczny, jeżeli oświadczenia składane przez uczestnika postępowania są zrozumiałe dla sądu i dla pozostałych uczestników postępowania. Jeżeli sąd nie jest w stanie zapewnić stawiennictwa tłumacza w wyznaczonym terminie, wydaje zarządzenie, w mocy którego strona postępowania, która potrzebuje jego pomocy, ma obowiązek znaleźć tłumacza lub pełnomocnika biegle władającego językiem estońskim w wyznaczonym przez sąd terminie (art. 34 ust. 2 kodeksu). Estoński kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnych przepisów szczególnych dotyczących miejsca, w którym powinien przebywać tłumacz w trakcie przeprowadzania dowodu na mocy rozporządzenia.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Zgodnie z §343 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego sąd doręcza stronom postępowania i innym uczestnikom postępowania wezwanie, aby powiadomić ich o godzinie i miejscu postępowania. Zgodnie z §343 ust. 2 kodeksu od dnia doręczenia wezwania do wyznaczonego terminu postępowania musi upłynąć co najmniej dziesięć dni. Okres ten może być również krótszy, jeżeli strony postępowania wyrażą na to zgodę.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Koszty przeprowadzenia dowodu na mocy rozporządzenia nr 1206/2001 reguluje art. 18 tego rozporządzenia. Zgodnie z §15 ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego sąd wzywający nie pokrywa kosztów czynności procesowej. Sąd przeprowadzający czynność procesową informuje sąd wzywający o kosztach przeprowadzenia tej czynności, które uznaje się za koszty postępowania. Ponieważ koszty przeprowadzenia dowodu stanowią koszty niezbędne dla przeprowadzenia postępowania, koszty te muszą być uiszczane zgodnie z §148 ust. 1 kodeksu, który stanowi, że koszty niezbędne dla przeprowadzenia postępowania pokrywa strona postępowania, która wystąpiła z wnioskiem powodującym powstanie kosztów, do wysokości określonej przez sąd, chyba że sąd postanowi inaczej. Jeżeli z wnioskiem wystąpiły obie strony lub jeżeli sąd z urzędu wzywa świadka lub biegłego lub przeprowadza oględziny, koszty są ponoszone w równym stopniu przez obie strony. Ponieważ sądy dysponują urządzeniami do przeprowadzenia wideokonferencji, korzystanie z tych urządzeń nie powinno powodować żadnych dodatkowych kosztów.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia sąd wzywający informując osobę, która ma zostać przesłuchana bezpośrednio, że takie przesłuchanie odbywa się na zasadzie dobrowolności.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zgodnie z §347 ust. 2 pkt 1 kodeksu postępowania cywilnego na początku postępowania sąd sprawdza obecność osób wezwanych i weryfikuje ich tożsamość. Kodeks nie przewiduje specjalnej procedury weryfikacji tożsamości na posiedzeniu. Sąd ma obowiązek zweryfikować tożsamość osób wezwanych. W tym celu sąd sprawdza np. dokument tożsamości osoby wezwanej zawierający zdjęcie tej osoby.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z §269 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego uczestnik postępowania musi złożyć następujące przyrzeczenie przed złożeniem zeznań:

„Ja, (imię i nazwisko), przyrzekam uroczyście, że będę mówił(-a) szczerą prawdę, niczego nie ukrywając, nie dodając ani nie zmieniając”. Uczestnik postępowania składa przyrzeczenie ustnie i podpisuje jego treść.

Zgodnie z §36 ust. 1 kodeksu osoba, która nie włada biegle językiem estońskim, musi złożyć przyrzeczenie w znanym sobie języku; zgodnie z §36 ust. 2 osoba ta składa podpis pod tekstem przyrzeczenia w języku estońskim, którego brzmienie zostaje przetłumaczone ustnie na użytek tej osoby bezpośrednio przed złożeniem przez nią podpisu.

Zgodnie z §262 ust. 1 zdanie drugie kodeksu przed złożeniem zeznań przez świadka sąd musi pouczyć świadka o obowiązku mówienia prawdy oraz o treści §256–259 kodeksu. Zgodnie z §303 ust. 5 kodeksu przepisy dotyczące przesłuchiwanie świadków mają również zastosowanie do przesłuchiwanie biegłych. Biegłego, który nie jest biegłym sądowym ani biegłym posiadającym uprawnienia państwowe, sąd poucza, zanim sporządzi on opinię, o konsekwencjach umyślnego sporządzenia opinii nieprawdziwej, a biegły potwierdza, że został pouczony, składając podpis na protokole sądowym lub na tekście pouczenia. Podpisane pouczenie jest przekazywane sądowi razem z opinią biegłego.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Zgodnie z §350 ust. 3 kodeksu postępowania cywilnego na posiedzeniu w drodze wideokonferencji każdy uczestnik postępowania musi mieć zagwarantowane prawo składania wniosków i oświadczeń oraz przedstawiania swojego stanowiska w odniesieniu do wniosków i oświadczeń złożonych przez innego uczestnika postępowania; muszą być również zagwarantowane pod względem technicznym inne warunki na potrzeby przeprowadzenia posiedzenia dotyczące przekazu obrazu i dźwięku w czasie rzeczywistym z miejsca, w którym przebywa uczestnik postępowania nieobecny na sali sądowej, i *vice versa*.

W każdym sądzie zatrudniony jest pracownik Centrum Rejestrów i Systemów Informacyjnych (Registrite ja Infosüsteemide Keskuse) pełniący funkcję wewnętrznego specjalisty ds. IT, który zapewnia prawidłowe działanie urządzeń do przeprowadzania wideokonferencji i rozwiązuje wszelkie problemy techniczne.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Informacje, które należy przekazać, są wskazane na formularzu wniosku. Charakter ewentualnych dodatkowych informacji, które należy przekazać, zależy od okoliczności danej sprawy.

Ostatnia aktualizacja: 25/07/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Grecja

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Tak, choć (jak do tej pory) z takiej możliwości można skorzystać wyłącznie w Sądzie Pierwszej Instancji w Atenach.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie istnieją żadne ograniczenia w tym zakresie. Wszystkich uczestników postępowania można przesłuchać w drodze wideokonferencji.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie istnieją żadne ograniczenia w zakresie ustnego przesłuchiwanie świadków, stron, biegłych itp.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Przesłuchanie może zostać przeprowadzone w specjalnie przystosowanych do tego pomieszczeniach w budynku sądu lub w budynku greckiej placówki konsularnej za granicą.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Dopuszcza się możliwość rejestrowania przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, przy czym sekretarz sądu lub urzędnik greckiej placówki konsularnej za granicą sporządzają i przechowują protokoły przesłuchań.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Przesłuchanie musi być prowadzone w języku greckim; w razie konieczności obecny jest tłumacz ustny.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Jeżeli strona postępowania wystąpi do sądu o przesłuchanie świadka, strony lub biegłego, których przesłuchanie ma się odbyć w drodze wideokonferencji, ale którzy nie władają językiem greckim, odpowiedzialność za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych i pokrycie ich honorariów spoczywa na tej stronie. Tłumacze muszą znajdować się w tym samym pomieszczeniu co sędzia przeprowadzający wideokonferencję lub urzędnik greckiej placówki konsularnej za granicą.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Zgodnie z art. 3 dekretu prezydenckiego nr 142/2013: „Sąd podejmuje decyzję, czy w danym przypadku należy zorganizować wideokonferencję, z urzędu lub na wniosek strony. Sąd rozstrzyga, czy należy uwzględnić taki wniosek, po ustaleniu, czy zastosowanie tego rodzaju technologii jest konieczne do skutecznego przeprowadzenia postępowania. Po uwzględnieniu okoliczności danej sprawy sąd może uwzględnić wniosek o zorganizowanie

wideokonferencji, zwracając się jednocześnie o ustanowienie dodatkowych gwarancji zabezpieczających prawidłowe przeprowadzenie postępowania: a) na wniosek strony: zainteresowana strona musi złożyć do sekretariatu sądu, w którym sprawa jest rozpoznawana, wniosek o przeprowadzenie rozprawy w drodze wideokonferencji (art. 270 ust. 7 kodeksu postępowania cywilnego) lub o przeprowadzenie przesłuchania w drodze wideokonferencji (art. 270 ust. 8 kodeksu postępowania cywilnego). Wniosek powinien zawierać oznaczenie sądu lub placówki konsularnej za granicą, imiona i nazwiska osób, które mają wziąć udział w wideokonferencji, adresy tych osób (a także ich adresy e-mail) oraz numery telefonu i faksu, pod którymi można się z nimi skontaktować, wskazanie czynności procesowej, w związku z którą wystąpiono o zorganizowanie wideokonferencji, planowany czas trwania wideokonferencji oraz informacje o wszelkim wymaganym sprzęcie specjalistycznym. We wniosku należy również określić wszelkie szczególne warunki dotyczące wideokonferencji ustalone przez strony. Wniosek można wnieść w dowolnym momencie i na dowolnym etapie postępowania, o ile dochowane zostaną terminy dotyczące czynności procesowej przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego. Wniosek i wszystkie powiązane dokumenty uzupełniające można również złożyć drogą elektroniczną zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odpowiedzialność za komunikację związaną z planowaniem i przeprowadzaniem wideokonferencji spoczywa na urzędnikach sądowych i pracownikach placówki konsularnej. Komunikacja taka może być prowadzona w dowolny sposób, np. za pośrednictwem telefonu, poczty elektronicznej czy faksu. Sąd uwzględni lub odda wniosek w drodze postanowienia. Sekretarz sądowy przekazuje treść tego postanowienia wnioskodawcy w dowolny odpowiedni sposób. Jeżeli wniosek zostanie uwzględniony, wnioskodawca informuje pozostałych uczestników postępowania o tym, że dana czynność procesowa zostanie przeprowadzona w drodze wideokonferencji; b) z urzędu: sąd rozpoznający daną sprawę może podjąć decyzję o zorganizowaniu wideokonferencji z urzędu, o czym informuje strony”.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Jeżeli strona postępowania wystąpi do sądu o przesłuchanie świadka, strony lub biegłego, których przesłuchanie ma się odbyć w drodze wideokonferencji, ale którzy nie władają językiem greckim, odpowiedzialność za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych i pokrycie ich honorariów spoczywa na tej stronie. Strona przekazuje kwotę należnego honorarium bezpośrednio tłumaczowi ustnemu.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Dana osoba zostaje poinformowana o tym fakcie przez sąd.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Sędzia prowadzący postępowanie musi zweryfikować tożsamość osoby, która ma zostać przesłuchana. Aby ustalić tożsamość osoby, która znajduje się w oddalonym miejscu, sędzia korzysta z pomocy sekretarza lub innej osoby upoważnionej do tych celów przez konsula.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Sędzia pyta przesłuchiwanego świadka, biegłego itp., czy woli on złożyć przyrzeczenie o charakterze religijnym czy świeckim. Tę samą procedurę stosuje się w odniesieniu do tłumaczy przysięgłych, zanim przystąpią oni do wykonywania swoich obowiązków.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Odpowiedzialni urzędnicy sądowi muszą być obecni na miejscu przed rozpoczęciem wideokonferencji i w jej trakcie.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Nie.

Ostatnia aktualizacja: 07/03/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [es](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Hiszpania

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Dowód można przeprowadzić na obydwa sposoby.

Podstawa prawna:

- art. 177 ustawy o postępowaniu cywilnym (Ley de Enjuiciamiento Civil, LEC), zgodnie z ustawą nr 29/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r. o międzynarodowej współpracy prawnej w sprawach cywilnych;

- art. 229 ustawy organicznej o sądownictwie (Ley Orgánica del Poder Judicial, LOPJ) w zakresie odnoszącym się do wideokonferencji; Art. 229 ust. 3 ustawy organicznej o sądownictwie pozwala na to, by składanie oświadczeń, przesłuchania, przeprowadzanie dowodu, konfrontacje świadków, badanie, przedstawianie sprawozdań, opinii biegłych i posiedzenia odbywały się w drodze wideokonferencji w obecności sędziego lub sądu oraz, w stosownych przypadkach, w obecności lub przy udziale stron. W ten sposób zapewnia się stronom możliwość uczestnictwa bądź zabrania głosu, pod warunkiem poszanowania zasady kontradyktoryjności i prawa do obrony. Poza wyjątkowymi przypadkami mowa tutaj o postępowaniach jawnych.

- tytuł IV rozdział II umowy z dnia 15 września 2005 r. zawartej na posiedzeniu plenarnym Rady Generalnej Sądownictwa (Consejo General del Poder Judicial) zatwierdzającej rozporządzenie nr 1/2005 w sprawie dodatkowych aspektów postępowania sądowego (art. 74–80).

Przypadki, w których Hiszpania wnosi o współpracę organu innego państwa

W tych przypadkach pierwszeństwo mają przepisy Unii Europejskiej oraz traktaty i umowy międzynarodowe, których Hiszpania jest stroną; zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa UE dopiero w drugiej kolejności stosuje się przepisy ustawy nr 29/2015. Jeżeli chodzi o międzynarodową współpracę prawną w sprawach cywilnych, organy hiszpańskie mogą współpracować z organami zagranicznymi. Chociaż wzajemność nie jest wymagana, rząd może uchwalić w drodze dekretu królewskiego, że organy nie będą współpracowały z organami państwa trzeciego w przypadku wielokrotnej odmowy współpracy lub w przypadku wprowadzenia przepisów zakazujących organom tego państwa nawiązywania współpracy.

W przypadku gdy hiszpańskie sądy nawiążą bezpośrednią komunikację z innymi sądami:

W każdym przypadku zapewnia się poszanowanie prawa obowiązującego w danym państwie. Za bezpośrednią komunikację sądową uznaje się komunikację między sądami krajowymi i zagranicznymi, która odbywa się bez udziału pośrednika. Tego rodzaju komunikacja nie wywiera wpływu na niezawisłość uczestniczących w niej sądów ani jej nie narusza, a także zapewnia poszanowanie prawa stron do obrony.

Organy hiszpańskie odrzucają wnioski o międzynarodową współpracę prawną w sprawach cywilnych, jeżeli:

- a) przedmiot lub cel współpracy będącej przedmiotem wniosku jest sprzeczny z porządkiem publicznym;
- b) procedura, w ramach której zwrócono się z wnioskiem o współpracę, podlega wyłącznej jurysdykcji sądów hiszpańskich;
- c) charakter czynności, która ma zostać podjęta, nie wchodzi w zakres uprawnień wezwanego sądu hiszpańskiego. W stosownych przypadkach hiszpański sąd może przekazać właściwemu organowi odpowiedni wniosek i poinformować organ występujący z wnioskiem o tym fakcie;
- d) wniosek o współpracę międzynarodową nie spełnia wymogów dotyczących treści ani minimalnych wymogów umożliwiających jego rozpatrzenie, o których mowa w ustawie nr 29/2015;
- e) rząd uchwalił w drodze dekreту królewskiego, że organy hiszpańskie nie będą współpracowały z organami państwa trzeciego, które wielokrotnie odmawiało współpracy lub które wprowadziło przepisy zakazujące organom tego państwa nawiązywania współpracy.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie istnieją żadne ograniczenia dotyczące udziału stron postępowania lub dowolnej osoby zaangażowanej w przeprowadzanie dowodu, niezależnie od tego, czy jest ona świadkiem czy też biegłym. Ocena przydatności dowodów oraz informacji przekazanych biegłym należy do sądu.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Ograniczenia, które zawsze mają charakter nadzwyczajny i które mogą zostać nałożone wyłącznie na mocy uzasadnionego orzeczenia sądowego, w którym uwzględniono kwestie związane z proporcjonalnością ograniczeń, wywierają wpływ na ochronę praw podstawowych lub na ochronę dobra małoletnich.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Przesłuchanie musi odbyć się w sądzie, przed którym toczy się postępowanie i przed którym przeprowadza się dowód na posiedzeniu jawnym lub – w wyjątkowych przypadkach – na posiedzeniu niejawnym. Nie istnieją żadne ograniczenia, jeżeli chodzi o miejsce, w którym powinna przebywać osoba uczestnicząca w postępowaniu przeprowadzanym w drodze wideokonferencji. Sekretarz sądu (*Letrado de la administración de justicia*), w którym prowadzone jest postępowanie, ma obowiązek potwierdzić w sądzie tożsamość osób biorących udział w wideokonferencji. Może to zrobić w oparciu o wcześniej mu przekazane dokumenty lub poprzez ich bezpośrednie okazanie przez strony bądź ze względu na to, że strony są urzędnikowi znane osobiście.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak. One również muszą zostać zarejestrowane.

Zgodnie z przepisami art. 147 ustawy o postępowaniu cywilnym postępowanie ustne, przesłuchanie i fakt stawienia się przed sądem należy zarejestrować na nośniku umożliwiającym odtwarzanie dźwięku i obrazu. Wszystkie sądy w Hiszpanii są wyposażone w urządzenia audiowizualne służące do rejestrowania rozpraw i przesłuchań. Następnie sekretarz sądu archiwizuje nagrania na płytach DVD. Strony mogą wystąpić o przesłanie im kopii na ich koszt.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli w postępowaniu uczestniczy sąd hiszpański, wydaje się konieczne, aby postępowanie było prowadzone w języku hiszpańskim oraz aby pisma sądowe były również sporządzane w języku hiszpańskim, chociaż możliwe jest dopuszczenie jednego z pozostałych języków urzędowych niektórych terytoriów kraju (język galicyjski, kataloński, walencki i baskijski), w przypadku gdy osoby przesłuchiwane w drodze wideokonferencji władają tymi językami i chcą się nimi posługiwać.

Jeżeli chodzi o art. 17, nic nie stoi na przeszkodzie, aby stosować język państwa wzywającego, ponieważ składanie zeznań odbywa się na zasadzie dobrowolności.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W sprawach cywilnych można korzystać z usług tłumaczy ustnych zarówno w toku postępowania, jak i po jego zakończeniu. Jeżeli nie zostaną one zapewnione przez stronę korzystającą z takiego tłumaczenia, wówczas zadbać o nie służby sądowe, które w niektórych wspólnotach autonomicznych zostały zdecentralizowane. W pozostałych przypadkach usługi tego rodzaju zapewnia Ministerstwo Sprawiedliwości. Kosztami świadczenia takich usług może zostać obciążona strona, od której sąd zasądził koszty postępowania, z należytym uwzględnieniem ewentualnego uprawnienia do bezpłatnej pomocy prawnej.

Aby skutecznie zabezpieczyć możliwość dalszego badania oraz podważenia dowodu w toku postępowania, tłumacz ustny może przebywać w budynku sądu albo razem z osobą, która będzie składała zeznania w ramach przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji.

We wszystkich przypadkach tłumacz ustny będzie zobowiązany do złożenia przyrzeczenia dotyczącego mówienia prawdy i wywiązywania się ze swoich obowiązków w jak najbardziej obiektywny sposób.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Wewnętrzna procedura przeprowadzania przesłuchania w przypadku, o którym mowa w art. 10 rozporządzenia, jest określona w art. 301 i nast. LEC w odniesieniu do przesłuchiwanie stron, w art. 360 i nast. LEC w odniesieniu do przesłuchiwanie świadków i w art. 335 i nast. LEC w odniesieniu do sporządzania opinii przez biegłych i przedstawiania tych opinii zgodnie z zasadą kontradyktoryjności na posiedzeniach jawnych.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Co do zasady usługi wideokonferencji są bezpłatne, ale jeżeli jedna z zainteresowanych stron chce otrzymać kopię nagrania, musi dostarczyć odpowiedni nośnik lub uiścić stosowną kwotę.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Odbywa się to pod nadzorem sądu hiszpańskiego.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zobacz odpowiedź na pytanie 4 powyżej.

Sekretarz sądu, w którym prowadzone jest postępowanie, ma obowiązek potwierdzić w sądzie tożsamość osób biorących udział w wideokonferencji. Może to zrobić w oparciu o wcześniej mu przekazane dokumenty lub poprzez ich bezpośrednie okazanie przez strony bądź ze względu na to, że strony są urzędnikowi znane osobiście.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Konieczne jest rozróżnienie następujących przypadków:

a) strony w trakcie przesłuchania nie są zobowiązane do składania przyrzeczenia lub przysięgi, chociaż należy stronę pouczyć, że w przypadku gdy nie stawi się ona bez usprawiedliwienia, sąd może uznać okoliczności, które dotyczą jej osoby, za dowiedzione; uznanie tych okoliczności za dowiedzione jest wysoce niekorzystne dla strony.

b) świadkowie: przed złożeniem zeznań każdy świadek ma obowiązek złożyć przyrzeczenie lub przysięgę mówienia prawdy pod groźbą kary przewidzianej za składanie fałszywych zeznań w sprawach cywilnych. Sąd pouczy świadka o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, jeżeli świadek nie jest tego świadomy.

Od świadków, którzy nie osiągnęli wieku odpowiedzialności karnej nie wymaga się składania przyrzeczenia ani przysięgi dotyczącej mówienia prawdy.

c) biegli: przedstawiając swoje opinie, biegli muszą złożyć przyrzeczenie lub zapewnienia z mocą przyrzeczenia i oświadczyć, że działali i – w stosownych przypadkach – będą działać w jak najbardziej obiektywny sposób oraz że wezmą pod uwagę zarówno czynniki, które mogą być korzystne, jak i czynniki, które mogą być niekorzystne dla którejkolwiek ze stron, a także że zdają sobie sprawę z odpowiedzialności karnej za niewywiązanie się ze spoczywających na nich obowiązków. Biegły powtarza treść przyrzeczenia lub zapewnienia z mocą przyrzeczenia podczas rozprawy, na której przedstawia swoją opinię na potrzeby postępowania spornego między stronami prowadzonego przed sądem.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Ustalenia dotyczące nośników audiowizualnych przyjmuje się z wyprzedzeniem. Pracownik służby sądowej (*Secretaria del Decanato*) lub inny urzędnik sądu wyznaczy termin, godzinę i miejsce, w którym zorganizowana zostanie wideokonferencja, i zapewni, aby liczba pracowników na miejscu była wystarczająca do zorganizowania wideokonferencji. Przed wideokonferencją przeprowadza się zwykle testy aby sprawdzić czy połączenia i sprzęt funkcjonują prawidłowo.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Wszelkie informacje uznane za niezbędne do tego, aby przeprowadzenie dowodu odbyło się w sposób odpowiedni i bez komplikacji.

Ostatnia aktualizacja: 26/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Chorwacja

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

W Republice Chorwacji istnieje możliwość przeprowadzania dowodu w drodze przesłuchania świadka, strony lub biegłego z wykorzystaniem wideokonferencji na podstawie art. 10–12 i 17 rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (zwanego dalej „rozporządzeniem”). W przypadku gdy należy przeprowadzić dowód w sposób przewidziany w rozporządzeniu sąd w Republice Chorwacji może:

1. zażądać przeprowadzenia dowodu bezpośrednio we właściwym sądzie innego państwa członkowskiego; lub
2. zażądać przeprowadzenia dowodu bezpośrednio w innym państwie członkowskim na podstawie art. 17 rozporządzenia.

Przeprowadzanie dowodu zgodnie z rozporządzeniem, o którym mowa powyżej, zostało przewidziane w art. 507d–507h kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku) opublikowanym w Dzienniku Urzędowy Republiki Chorwacji (Narodne novine (NN) nr 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14; zwanym dalej „ZPP”).

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Wideokonferencja może zostać zorganizowana w celu przesłuchania świadków oraz przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych i stron.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

W Republice Chorwacji nie ma szczególnych ograniczeń w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji. Sąd prowadzący postępowanie podejmuje decyzję na temat rodzaju dowodu i sposobu jego przeprowadzenia na potrzeby ustalenia konkretnych okoliczności faktycznych. Sąd wedle własnego uznania podejmuje decyzję o tym, które okoliczności faktyczne uzna za udowodnione, po uważnym i starannym zbadaniu każdego dowodu osobno i wszystkich dowodów łącznie, na podstawie wyniku całego postępowania. Wideokonferencje są jednak głównie stosowane w celu przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron i świadków, ponieważ istnieją pewne przeszkody faktyczne i techniczne w przeprowadzaniu dowodu z dokumentu lub z oględzin na miejscu zdarzenia.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Co do zasady przesłuchanie odbywa się w sądzie, ale prawo nie przewiduje szczególnych ograniczeń co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Nie istnieją przepisy prawne, które wymagałyby rejestrowania lub nagrywania przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, niemniej art. 126a–126c ZPP stanowią podstawę prawną sporządzania zapisu dźwiękowego przesłuchań. O zapisie dźwiękowym decyduje sąd, wydając postanowienie w tej sprawie z urzędu lub na wniosek stron. Metody przechowywania i transmisji zapisów dźwiękowych, wymogi techniczne i sposoby nagrywania określono w regulaminie sądu (Sudski poslovnik) (NN nr 37/14, 49/14, 08/15, 35/15, 123/15 i 45/16).

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli wniosek jest składany na podstawie art. 10 i 12 rozporządzenia, przesłuchanie przeprowadza się zwykle w języku chorwackim, zaś stosowanie języków mniejszości w postępowaniu cywilnym regulują przepisy szczególne (postępowanie sądowe należy przeprowadzać w języku chorwackim, chyba że prawo przewiduje stosowanie innych języków w poszczególnych sądach). Ponadto w art. 102 ZPP przewidziano, że jeżeli postępowanie nie jest prowadzone w języku strony lub innych uczestników postępowania, treść przesłuchania i dokumentów wykorzystywanych podczas przesłuchania w celu przeprowadzenia dowodu zostanie przetłumaczona ustnie na ich język.

Jeżeli przeprowadzanie dowodu odbywa się bezpośrednio zgodnie z art. 17 rozporządzenia, przeprowadzanie dowodu w drodze przesłuchania może odbyć się w języku obcym, ponieważ jest przeprowadzane bezpośrednio przez sąd, który zarządził przesłuchanie; należy jednak zapewnić odpowiednie tłumaczenie na język, który rozumieją strony i inni uczestnicy postępowania.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Co do zasady sąd wezwany zapewni obecność tłumacza przysięgłego na potrzeby przesłuchania na podstawie art. 10–12 rozporządzenia. Pod pewnymi warunkami (art. 251 w związku z art. 263 ZPP) sąd może postanowić, że tłumaczenie ustne wykonają tłumacze wskazani przez stronę.

Sąd wzywający oraz sąd wezwany mogą uzgodnić konieczność skorzystania z usług tłumacza. Tłumacz może być obecny w dowolnym z tych sądów. W praktyce tłumacze są wyznaczani w miejscu, w którym znajduje się osoba potrzebująca tłumaczenia ustnego, lub w siedzibie sądu wezwanego, jeżeli sąd wzywający przeprowadza przesłuchanie w swoim języku zgodnie z art. 17 rozporządzenia, lub też w siedzibie sądu wzywającego, jeżeli przesłuchanie przeprowadza sąd wezwany zgodnie z art. 10–12 rozporządzenia.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Zgodnie z art. 242 ZPP świadkowie otrzymują pisemne wezwanie do stawienia się przed sądem, w którym wskazuje się m.in. termin i miejsce przesłuchania. Wezwanie do stawienia się przed sądem w celu przesłuchania, podczas którego przeprowadzony zostanie dowód z przesłuchania strony, musi zostać doręczone tej stronie zgodnie z zasadami doręczania właściwego. Jeżeli strona ma pełnomocnika, wówczas wezwanie do stawiennictwa zostanie przekazane stronie lub osobie, która ma zostać przesłuchana, przez pełnomocnika (art. 268 w związku z art. 138 i 142 ZPP). Świadkowie, którzy nie są w stanie stawić się przed sądem ze względu na podeszły wiek, chorobę lub niepełnosprawność fizyczną w stopniu ciężkim, mogą zostać przesłuchani w swoim domu. W ZPP nie określono, z jakim wyprzedzeniem należy wezwać świadków; stronom należy jednak zapewnić wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do przesłuchania (co najmniej 8 dni).

W przypadku przesłuchań na podstawie art. 10–12 rozporządzenia sąd wezwany zawiadamia świadka/stronę o terminie i miejscu przesłuchania, natomiast w przypadku przesłuchań na podstawie art. 17 wezwanie do stawienia się przed sądem doręcza sąd wzywający.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Zgodnie z art. 153 ZPP strona, która występuje o przeprowadzenie dowodu, zostaje zobowiązana zarządzeniem sądowym do uprzedniego uiszczenia wymaganej zaliczki, aby pokryć przewidywane koszty przeprowadzenia dowodu. Jeżeli o przeprowadzenie dowodu wnoszą obie strony lub jeżeli przeprowadzenie dowodu zarządza sąd z urzędu, sąd wezwie obie strony do uiszczenia wymaganej kwoty zaliczki po połowie.

Jeżeli chodzi o koszty dotyczące wideokonferencji, zastosowanie ma art. 18 rozporządzenia.

W Republice Chorwacji za przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji nie pobiera się opłaty.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Dana osoba zostanie o tym poinformowana w wezwaniu do stawiennictwa przed sądem. Kodeks postępowania cywilnego (ZPP) nie przewiduje jednak dodatkowych warunków.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Przed przesłuchaniem sąd pyta świadków o ich imię i nazwisko, osobisty numer identyfikacyjny, imię ojca, zawód, adres, miejsce urodzenia i wiek oraz stosunek do stron (art. 243 akapit trzeci ZPP).

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z art. 246 ZPP sąd może zarządzić, by świadek złożył przysięgę dotyczącą składanych zeznań, lecz w przypadku objętym zakresem art. 17 rozporządzenia przepisy państwa wzywającego mogą mieć zastosowanie pod pewnymi warunkami również wtedy, gdy przed przesłuchaniem państwo takie poinformuje właściwy organ lub jednostkę centralną państwa wezwanego o zamiarze przesłuchania świadków pod przysięgą.

Zgodnie z art. 270 ZPP przesłuchanie stron odbywa się bez odbierania przysięgi.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

W ZPP nie zamieszczono przepisów w tej dziedzinie, ale w praktyce przed wideokonferencją i w jej trakcie obecny musi być personel techniczny i niezbędni pracownicy wymiaru sprawiedliwości, tak aby wszystkie wymogi techniczne dotyczące przeprowadzania wideokonferencji zostały spełnione.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

W ZPP nie zamieszczono przepisów w tym zakresie, ale podczas ustalania daty przesłuchania sąd wzywający i sąd wezwany mogą stwierdzić, że konieczne jest rozwiązanie pewnych kwestii technicznych w celu pomyślnego przeprowadzenia przesłuchania. W praktyce sędziowie rozwiązują te kwestie za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Ostatnia aktualizacja: 22/02/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Włochy

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

We włoskim systemie prawnym, w szczególności w kodeksie postępowania cywilnego (Codice di Procedura Civile), nie ma szczególnego odniesienia do przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji.

Wideokonferencja jest jednak znana naszemu systemowi prawnemu.

Art. 202 kodeksu postępowania cywilnego przewiduje, że sędzia rozpoznający sprawę, określając sposób przeprowadzenia dowodu, powinien „ustalić termin, miejsce i metodę przeprowadzenia dowodu”. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1206/2001 metody przeprowadzania dowodu, z których może skorzystać sędzia, obejmują wideokonferencję.

Ponadto art. 261 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że sąd może zarządzić sporządzenie nagrania wideo wymagającego wykorzystania mechanicznych środków, narządzi lub procedur.

Wideokonferencja jest wyraźnie przewidziana w kodeksie postępowania karnego (Codice di Procedura Penale) (np. w art. 205b).

Jeżeli chodzi o procedurę uregulowaną w art. 10 i nast. rozporządzenia, można zatem wykluczyć ograniczenie, o którym mowa w art. 10 ust. 4, polegające na „niezgodności” z naszym systemem prawnym.

Jedynym ograniczeniem, jakie mogłoby mieć zastosowanie do wniosku o przeprowadzenie wideokonferencji, byłoby istnienie poważnych trudności praktycznych.

Jeżeli chodzi o metodę przeprowadzania różnych rodzajów dowodów, zastosowanie mają unijne rozporządzenie i włoski kodeks postępowania cywilnego, jak również odpowiednie przepisy wykonawcze.

Jeżeli chodzi o procedurę uregulowaną w art. 17, po sprawdzeniu, że wymogi przewidziane w ust. 5 zostały spełnione, i udzieleniu zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu wezwane państwo członkowskie powinno „ułatwić” skorzystanie z wideokonferencji, która – w zakresie, w jakim stanowi zwykły tryb przeprowadzania dowodu – musi być każdorazowo zweryfikowana przez sąd wezwany.

Z wyjątkiem poważnych trudności praktycznych powstających wówczas, gdy sąd wezwany nie może skorzystać z tego środka łączności, wszystkie dowody można przeprowadzać w drodze wideokonferencji na podstawie uzasadnionego wniosku, o którym mowa w art. 10 i nast., lub w oparciu o zezwolenie, o którym mowa w art. 17.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Wideokonferencja stanowi użyteczne narzędzie przesłuchiwanie świadków i stron uczestniczących w postępowaniu. W tym zakresie nie istnieją żadne problemy w odniesieniu do zgodności z prawem włoskim, które przewiduje natomiast przeprowadzanie dowodu z zeznań świadka, nieformalne przesłuchanie stron i przesłuchanie stron pod przyrzeczeniem.

Jeżeli chodzi o przesłuchanie biegłych, należy usunąć podstawową przyczynę problemu dotyczącego niedopuszczalności opinii biegłego, w szczególności w odniesieniu do bezpośredniego przeprowadzania dowodu (art. 17).

W prawie włoskim zeznania biegłego regulują przepisy art. 61 i art. 191–201 kodeksu postępowania cywilnego. Biegli co do zasady sporządzają opinię pisemną (art. 195 akapit drugi kodeksu postępowania cywilnego), ale sąd może również zażądać wyjaśnień. W przypadku dopuszczenia opinii nie powinno być zatem żadnych przeszkód uniemożliwiających przesłuchanie biegłych w drodze wideokonferencji. Włoski kodeks postępowania cywilnego stanowi bowiem, że „jeżeli przewodniczący uzna to za stosowne, wzywa biegłego do wymiany poglądów i zaprezentowania jego opinii na posiedzeniu niejawnym w obecności stron, które mogą przedstawić swoje wyjaśnienia i argumenty za pośrednictwem swoich pełnomocników”.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Pod względem praktycznym wydaje się, że wideokonferencja stanowi efektywne narzędzie przeprowadzania dowodu, bezpośredniego przesłuchiwanie świadków i odbierania oświadczeń od stron.

Przepisy nie odnoszą się jednak bezpośrednio do kwestii rodzaju lub obligatoryjnego charakteru dowodu oraz problemów praktycznych, jakie mogłyby się pojawić w odniesieniu do opinii biegłego, na przykład w przypadku dowodu z ekspertyzy pismoznawczej, danych genetycznych lub dowodu z nagrań rozmów telefonicznych.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Dowód przeprowadza się co do zasady w ramach właściwej miejscowo struktury sądowej lub policyjnej wezwanego państwa członkowskiego, która dysponuje zarówno niezbędnymi urządzeniami, jak i personelem pomocniczym. W obecnym stanie rzeczy nie ma jednak statystyk dotyczących wykorzystywania wideokonferencji w postępowaniu cywilnym.

W przypadku wykorzystania wideokonferencji w postępowaniu karnym co do zasady korzysta się z jednego z dostępnych, właściwie wyposażonych pomieszczeń znajdujących się w sądzie apelacyjnym, w którego okręgu jest zlokalizowany sąd wezwany (zwykłej sali sądowej, szczególnie strzeżonej sali sądowej lub pomieszczenia w zakładzie karnym).

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Nie ma przeszkód prawnych uniemożliwiających rejestrowanie przesłuchań, jeżeli możliwość taką dopuszczają przepisy państwa wzywającego.

Jeżeli chodzi o przeprowadzanie dowodu zgodnie z art. 4 i nast., stosuje się przepisy art. 126 kodeksu postępowania cywilnego i art. 46 przepisów wykonawczych do tego kodeksu dotyczące sporządzania protokołu przesłuchania.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Aspekt ten nie jest bezpośrednio uregulowany w przepisach.

Art. 5, który stanowi, że wnioski oraz zawiadomienia należy sporządzać w języku urzędowym wezwanego państwa członkowskiego, mógłby stanowić wskazówkę dotyczącą języka, w którym należy przeprowadzać przesłuchania.

W przypadku wniosków złożonych zgodnie z art. 10 i nast., jeżeli zastosowanie ma prawo krajowe, przesłuchanie musi zostać przeprowadzone w języku włoskim.

Art. 122 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że „w toku postępowania stosowanie języka włoskiego jest obowiązkowe. W przypadku przesłuchania osoby, która nie włada językiem włoskim, sąd może wyznaczyć tłumacza ustnego”.

W postępowaniu, o którym mowa w art. 17, zastosowanie ma jednak prawo państwa wzywającego. Przepis ten mógłby się również odnosić do języka przeprowadzania dowodu. Również w tym przypadku należałoby zastosować język państwa wzywającego. W takiej sytuacji konieczny mógłby być udział tłumaczy ustnych.

Organ właściwy do zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu mógłby również udzielać wskazówek dotyczących warunków przeprowadzania dowodu, w tym języka postępowania.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Nie istnieją przepisy szczególne w tym zakresie.

W postępowaniu, o którym mowa w art. 10 i nast., zastosowanie ma prawo państwa wezwanego.

W każdym przypadku zastosowanie ma art. 122 akapit drugi kodeksu postępowania cywilnego.

Kodeks przewiduje wyznaczenie tłumacza ustnego w przypadku przesłuchania osoby, która nie włada językiem włoskim. Istnieje zatem domniemanie, że językiem postępowania (oraz sędziego prowadzącego postępowanie) jest język włoski.

Koszty poniesione z tytułu udziału tłumaczy ustnych podlegają zwrotowi i pokrywa je sąd wzywający (zob. art. 18).

Jeżeli chodzi o procedurę przewidzianą w art. 17, zobacz pkt 6. Przesłuchanie należy prowadzić w języku państwa wzywającego. Aby ustalić organ odpowiedzialny za wyznaczenie tłumacza ustnego lub tłumaczy ustnych, należy zatem zastosować odesłanie do prawa państwa wzywającego. W tym przypadku organ właściwy do zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu mógłby się zwrócić o udzielenie informacji dotyczących wyznaczenia tłumacza ustnego.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Art. 250 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że komornik sądowy – na wniosek zainteresowanej strony – powinien poinformować świadków o obowiązku stawiennictwa w wyznaczonym miejscu, w wyznaczonym dniu i o wyznaczonej godzinie, podać im nazwisko sędziego, który będzie

przeprowadzał dowód, oraz podać informacje dotyczące sprawy, w której przedmiocie świadkowie będą zeznawać. Art. 103 przepisów wykonawczych do kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że wezwanie należy doręczyć świadkom przynajmniej na siedem dni przed przesłuchaniem, na które się ich wzywa.

Przepisy regulujące przesłuchanie świadków zawierają art. 244–257a kodeksu postępowania cywilnego i art. 102–108 przepisów wykonawczych do tego kodeksu.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Koszty wideokonferencji przeprowadzonej zgodnie z art. 4 (pośrednie przeprowadzanie dowodu) przewidzianej w art. 10 ust. 4 podlegają zwrotowi na wniosek sądu wzywającego zgodnie z art. 18 ust. 2.

Obowiązku zwrotu nie przewidziano w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji przez sąd zagraniczny zgodnie z art. 17.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Do obowiązków sądu wzywającego należy poinformowanie przesłuchiwanej osoby o tym, że dowód zostanie przeprowadzony na zasadzie dobrowolności; zgodnie z art. 17 jest to jedna z przesłanek zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu.

Przepisy nie przewidują jednak podobnego obowiązku po stronie sądu wzywającego.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Co do zasady sąd wzywający, który przeprowadza wideokonferencję, jest odpowiedzialny za weryfikację tożsamości świadka zgodnie z art. 17. W przypadku pośredniego przeprowadzania dowodu, w ramach którego przeprowadza się przesłuchanie świadków, weryfikację tożsamości reguluje art. 252 kodeksu postępowania cywilnego, zgodnie z którym „sędzia prowadzący postępowanie zwraca się do świadka o podanie imienia i nazwiska, imienia ojca, wieku i zawodu oraz o oświadczenie, czy świadek pozostaje w jakichkolwiek stosunkach rodzinnych [...] ze stronami, lub wskazanie, czy ma interes prawny w sprawie”. Identyfikację przeprowadza się po odebraniu przyrzeczenia zgodnie z art. 251 kodeksu postępowania cywilnego. W praktyce sędzia prowadzący postępowanie zwraca się również do świadka o okazanie dokumentu tożsamości i wpisuje do protokołu informacje zawarte w tego rodzaju dokumencie. Jeżeli chodzi o strony, które mają zostać przesłuchane: osoba umocowana do dokonania określonej czynności prawnej musi przedstawić pełnomocnictwo szczególne.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli chodzi o procedurę przewidzianą w art. 17, nie regulują jej przepisy szczególne. Użyteczne mogłoby być uzyskanie informacji dotyczących odpowiedzialności karnej (w systemie prawnym państwa wzywającego) za składanie fałszywych zeznań lub odmowę złożenia zeznań w świetle prawa procesowego państwa wzywającego.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Włoski Departament Administracji Więziennej (Dipartimento dell'Amministrazione Penitenziaria) odpowiedzialny za połączenia wideokonferencyjne przeprowadza kontrole zgodności we współpracy z zagranicznym personelem technicznym tuż przed zaplanowaną wideokonferencją.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Wraz z wnioskiem o międzynarodową pomoc prawną sąd wzywający powinien również dostarczyć – o ile jest w ich posiadaniu – informacje techniczne dotyczące systemu wideokonferencyjnego wykorzystywanego w jego państwie wraz z imieniem i nazwiskiem oraz numerem telefonu osoby wyznaczonej do kontaktów – najlepiej wyspecjalizowanego technika – oraz wskazaniem języka, który będzie stosowany podczas wideokonferencji.

Ostatnia aktualizacja: 04/02/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Cypr

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Dowód można przeprowadzić w drodze wideokonferencji z udziałem sądu w państwie wzywającym albo bezpośrednio. Podstawą prawną w tym zakresie ustanowioną w prawie krajowym jest rozdział 9 art. 36A ustawy o dowodach zmienionej ustawą nr 122(I)/2010. Zgodnie z art. 36A sąd może według własnego uznania ustanowić w celu przeprowadzenia dowodu wszelkie wymogi, jakie uzna za konieczne, pod warunkiem że wymogi te nie są niezgodne z zobowiązaniami międzynarodowymi Republiki Cypryjskiej.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie istnieją żadne takie ograniczenia. Sąd może przesłuchać każdą osobę, której zeznania zostaną uznane za niezbędne, pod warunkiem że wniosek o przeprowadzenie dowodu wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 i nie jest niezgodny z prawem krajowym.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie istnieją żadne ograniczenia dotyczące rodzajów dowodów, jakie można przeprowadzić w drodze wideokonferencji, pod warunkiem że wniosek o przeprowadzenie dowodu nie jest niezgodny z przepisami prawa krajowego, a czynność przeprowadzenia dowodu będąca przedmiotem wniosku jest wykonalna z praktycznego punktu widzenia.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Nie istnieją żadne ograniczenia w tym zakresie.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Jedynym sposobem rejestracji jest sporządzenie protokołu rozprawy.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Dowód jest przeprowadzany w języku ojczystym osoby przesłuchiwanej, a następnie jej zeznania zostają przetłumaczone przez tłumacza ustnego na język urzędowy sądu, tj. język grecki.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Sekretariat sądu rozpoznającego sprawę, w związku z którą dana osoba ma zostać przesłuchana, odpowiada za podjęcie niezbędnych kroków w celu zapewnienia obecności tłumaczy ustnych.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Osobie, która ma zostać przesłuchana, doręcza się wezwanie do stawienia się przed sądem oraz wyznacza się termin rozprawy w taki sposób, by można było o nim powiadomić osobę wezwaną do stawiennictwa z odpowiednim wyprzedzeniem.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Koszty poniesione z tytułu wynagrodzenia tłumaczy ustnych ponosi państwo, w którym znajduje się siedziba sądu prowadzącego postępowanie, natomiast koszty poniesione w celu zapewnienia wsparcia technicznego w dniu przesłuchania ponosi państwo, w którym znajduje się świadek.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

W tym celu sporządza się wezwanie do stawienia się przed sądem.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Osoba przesłuchiwana składa przysięgę lub przyrzeczenie i podaje swoje dane.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Sąd wzywający musi przekazać dane osoby, która ma zostać przesłuchana. Podczas składania przysięgi osoba, która ma zostać przesłuchana, przysięga na Biblię lub Koran – w zależności od wyznania – lub składa uroczyste przyrzeczenie.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Przed dniem przesłuchania przeprowadza się próbę połączenia po uprzednich konsultacjach między właściwymi organami (sekretariatami sądu).

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Żadne dodatkowe informacje nie są wymagane.

Ostatnia aktualizacja: 13/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Luksemburg

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Możliwe jest przeprowadzenie obydwu procedur. Większość wniosków skierowanych do luksemburskich sądów składa sąd innego państwa członkowskiego, który wnosi o przesłuchanie świadka w drodze wideokonferencji.

Nie wprowadzono żadnych przepisów szczególnych dotyczących wideokonferencji. Dlatego też kwestie związane z przesłuchiwaniami świadków, ustaleniem tożsamości przez sędziego i osobistym stawiennictwem stron regulują przepisy ogólne nowego kodeksu postępowania cywilnego. Sądy nie wydały dotychczas żadnych orzeczeń dotyczących wideokonferencji.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

W drodze wideokonferencji można przesłuchać świadków, a w niektórych przypadkach również strony i biegłych sądowych. Dotychczas wszystkie wnioski dotyczyły jednak przesłuchania świadków.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Jedynym ograniczeniem w tym zakresie dotyczy wymogu przesłuchiwania świadków na zasadzie dobrowolności. Jeżeli świadek odmówi stawienia się na przesłuchanie, organy luksemburskie nie mają możliwości doprowadzenia go na przesłuchanie.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Przeprowadzany dowód musi być dowodem, który można przeprowadzić w pomieszczeniach sądu dysponującego niezbędnym sprzętem technicznym.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Jeżeli państwo wzywające wnosi o zarejestrowanie przebiegu wideokonferencji, musi uzyskać wyraźną zgodę świadka przesłuchiwanego w Luksemburgu. Luksemburg, jako państwo wezwane, nie rejestruje przebiegu wideokonferencji, ponieważ luksemburskie prawo tego zabrania.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) W języku francuskim lub niemieckim.

b) W dowolnym języku.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Sąd luksemburski, jako sąd państwa wezwanego, w stosownych przypadkach zapewnia obecność tłumacza ustnego w trakcie przesłuchania, aby można było porozumieć się z organami państwa wzywającego albo z osobą, która ma zostać przesłuchana.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Organy luksemburskie, a dokładniej sąd odpowiedzialny za przeprowadzenie dowodu, kontaktują się z organami państwa wzywającego w celu ustalenia terminu i godziny wideokonferencji. Wezwanie doręcza się najpóźniej 15 dni przed wyznaczonym terminem przesłuchania. Za wezwanie uczestników wideokonferencji odpowiadają organy luksemburskie.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Zgodnie z rozporządzeniem UE państwo wezwane wyraża zgodę na zorganizowanie wideokonferencji, a państwo wzywające dopełnia wszelkich formalności i zajmuje się kwestiami organizacyjnymi i technicznymi, co wiąże się również z koniecznością poinformowania zainteresowanych osób.

Koszty organizacji wideokonferencji i wydatki poniesione przez świadka pokrywa państwo luksemburskie. Co do zasady koszty tłumaczenia ustnego ponosi państwo wzywające.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Dana osoba zostanie o tym poinformowana w wezwaniu oraz przez sędziego lub sekretarza sądu przed rozpoczęciem wideokonferencji.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Sąd luksemburski, jako sąd państwa wezwanego, sprawdza dokumenty tożsamości na początku przesłuchania.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Świadkowie i biegli muszą złożyć przyrzeczenie, że będą mówić prawdę. Świadków i biegłych poucza się, że złożenie fałszywych zeznań jest zagrożone karą grzywny lub pozbawienia wolności.

Przyrzeczenie odbiera sąd wzywający.

W przypadku postępowania na podstawie art. 17 państwo wzywające stosuje swoje własne warunki. Sędzia luksemburski obecny w trakcie wideokonferencji, jako sędzia państwa wezwanego, interweniuje wyłącznie w przypadku pojawienia się problemów.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

W wyznaczonym dniu i o godzinie wyznaczonej na przeprowadzenie wideokonferencji na miejscu obecni są sędzia, sekretarz sądu, technik i – w razie potrzeby – tłumacz ustny.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Aby zorganizować wideokonferencję, należy wyjaśnić szereg kwestii technicznych. Dlatego też pomyślne przeprowadzenie przesłuchania w drodze wideokonferencji zależy od jej solidnego przygotowania z odpowiednim wyprzedzeniem i skutecznej współpracy pomiędzy punktami kontaktowymi.

Ostatnia aktualizacja: 18/09/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [hu](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Węgry

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Zgodnie z ustawą nr III z 1952 r. – Kodeks postępowania cywilnego sąd, działając na wniosek strony albo z urzędu, może przesłuchać stronę, innych uczestników postępowania sądowego, biegłego lub świadka za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej. Przesłuchanie za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej jest szczególnie odpowiednie w przypadkach, w których może to przyspieszyć postępowanie lub w których zorganizowanie przesłuchania w budynku sądu rozpoznającego sprawę byłoby trudne lub bardzo kosztowne.

Przepisy regulujące przesłuchiwanie za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej zawiera kodeks postępowania cywilnego.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie istnieją żadne ograniczenia, jeżeli chodzi o osoby, które można przesłuchiwać za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej. Z metody tej można korzystać przy przesłuchiowaniu stron i innych uczestników postępowania sądowego, a także przy przesłuchiowaniu świadków i biegłych.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Zamknięta sieć telekomunikacyjna może być wykorzystywana do przesłuchiwania stron i innych uczestników postępowania sądowego, biegłych lub świadków.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Przesłuchania przeprowadzane za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej można organizować w odpowiednio przystosowanych do tego celu pomieszczeniach sądu lub innego organu.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnych przepisów w zakresie rejestrowania przesłuchań przeprowadzanych za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej w postaci zapisu obrazu i dźwięku. Kodeks postępowania cywilnego stanowi jednak, że w przypadku przesłuchań przeprowadzanych za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej w protokole przesłuchania należy również odnotować okoliczności, w których przeprowadzono przesłuchanie, i wskazać osoby obecne w pomieszczeniu, w którym zorganizowano przesłuchanie.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli chodzi o wnioski składane na podstawie art. 10–12, zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego postępowanie sądowe jest prowadzone w języku węgierskim, przy czym prawa żadnego z uczestników postępowania nie mogą zostać ograniczone z uwagi na nieznaną języka węgierskiego. W toku postępowania sądowego każdy ma prawo posługiwać się swoim językiem ojczystym, językiem regionalnym lub językiem mniejszości zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych. W stosownych przypadkach sąd ma obowiązek zapewnić obecność tłumacza ustnego.

Jeżeli chodzi o wnioski składane na podstawie art. 17, przesłuchanie prowadzi sąd wzywający, o którym mowa w art. 17 ust. 6, zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 10–12, jeżeli konieczne jest zapewnienie możliwości posługiwania się językiem ojczystym, regionalnym lub językiem mniejszości, sąd ma obowiązek skorzystać z usług tłumacza ustnego.

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnych przepisów dotyczących miejsca, w którym powinien znajdować się tłumacz ustny w przypadku przesłuchania przeprowadzanego za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej.

W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 17 należy stosować przepisy art. 17 ust. 4 i 6.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnych przepisów szczególnych dotyczących wezwań na przesłuchanie przeprowadzane za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej. Wezwanie do stawienia się na przesłuchaniu musi zostać przesłane na tyle wcześnie, aby potwierdzenie doręczenia tego wezwania zgodnie z prawem mogło wrócić do sądu przed przesłuchaniem.

Jeżeli pozwanemu razem z wezwaniem należy doręczyć pozew, przesłuchanie musi zostać zorganizowane w taki sposób, aby zapewnić doręczenie pozwanemu pozwu co do zasady najpóźniej piętnaście dni przed terminem przesłuchania. W pilnych przypadkach prezes sądu może skrócić ten termin.

W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 17 należy stosować przepisy art. 17 ust. 4 i 6.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Wysokość kosztów jest zróżnicowana i ponosi je sąd wzywający.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Zgodnie z art. 17 ust. 2 sąd wzywający musi poinformować zainteresowaną osobę o tym, że przesłuchanie odbywa się na zasadzie dobrowolności.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Tożsamość osoby, która ma zostać przesłuchana za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej, weryfikuje się na podstawie:

- informacji dotyczących tej osoby przekazanych na potrzeby potwierdzenia jej tożsamości i adresu zamieszkania;
- okazanego urzędowego dokumentu potwierdzającego tożsamość lub dokumentu pobytowego – w drodze przesyłu danych w formie obrazu.

Sąd korzysta również ze środków elektronicznych lub bezpośrednio przeszukuje bazę danych, aby potwierdzić, że:

- informacje przekazane przez osobę, która ma zostać przesłuchana za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej, potwierdzające jej tożsamość i adres są zgodne z informacjami figurującymi w stosownych rejestrach;
- urzędowy dokument potwierdzający tożsamość i dokument pobytowy okazane przez osobę, która ma zostać przesłuchana za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej, zawierają informacje zgodne z danymi przechowywanymi w rejestrach i są ważne.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje składania przyrzeczenia w toku postępowania sądowego.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Nie istnieją żadne przepisy szczególne w tym zakresie. Kwestie te uzgadniają między sobą sąd wzywający i sąd wezwany. W kodeksie postępowania cywilnego przewidziano jednak obecność osoby odpowiedzialnej za zapewnienie prawidłowego działania i funkcjonowania sprzętu technicznego niezbędnego do przeprowadzania przesłuchań za pośrednictwem zamkniętej sieci telekomunikacyjnej w pomieszczeniu używanym do tego celu.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Zasadniczo nie wymaga się przekazania żadnych innych informacji.

Ostatnia aktualizacja: 16/10/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Malta

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

W przypadku gdy Malta jest państwem wzywającym wideokonferencję wykorzystuje się jako środek ostateczny.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie istnieją żadne ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – w ten sposób można przesłuchać zarówno świadków, biegłych, jak i strony.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Sąd rozstrzyga, które dowody są dopuszczalne.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Jeżeli Malta jest państwem wezwanym, przesłuchanie musi się odbyć w sądzie.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak, rejestrowanie wideokonferencji jest dozwolone i dostępne są w tym celu odpowiednie środki.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) Jeżeli Malta jest państwem wezwanym, przesłuchania organizowane na podstawie wniosków składanych na mocy art. 10–12 przeprowadza się w języku maltańskim lub angielskim.

b) Jeżeli Malta jest państwem wzywającym, przesłuchania organizowane na podstawie wniosków składanych na mocy art. 17 przeprowadza się w języku maltańskim lub angielskim.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Jeżeli Malta jest państwem wezwanym i w związku z tym ma przeprowadzić przesłuchanie, zgodnie z art. 596 ust. 1 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego, rozdział 12 Zbioru praw Malty: „jeżeli sąd nie włada językiem, w którym składane są zeznania, wyznacza wykwalifikowanego tłumacza ustnego na koszt strony powołującej świadka”. W takim przypadku tłumacz ustny musi przebywać w tym samym miejscu, w którym znajduje się świadek.

Jeżeli Malta jest państwem wzywającym zgodnie z art. 17 i jeżeli dowód przeprowadza się bezpośrednio, miejsce, w którym powinien przebywać tłumacz ustny, będzie zależało od okoliczności danej sprawy.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W przypadku gdy dowód przeprowadza się zgodnie z art. 10 i 12 i w przypadku gdy Malta jest państwem wezwanym, art. 568 ust. 1 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego stanowi, że „świadków wzywa się do stawienia się na przesłuchanie, przekazując im wezwanie na wniosek zainteresowanej strony”. Posiedzenia powinny się odbyć w odstępach miesięcznych, aby zapewnić wystarczająco dużo czasu na powiadomienie świadka.

Na podstawie art. 17, jeżeli Malta jest państwem wzywającym, do sądu należy wybór środków, za pomocą których należy powiadomić osobę, która ma zostać przesłuchana, o miejscu i godzinie przesłuchania. Posiedzenia powinny się odbyć w odstępach miesięcznych, aby zapewnić wystarczająco dużo czasu na powiadomienie świadka.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Należy uiścić opłatę w wysokości 100 EUR, która obejmuje maksymalnie pierwsze dwie godziny konferencji.

Za każdą kolejną godzinę należy uiścić opłatę w wysokości 50 EUR.

Należy również pokryć honorarium technika w wysokości 58 EUR za godzinę.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Przed złożeniem zeznań przez świadka sąd poucza go, że jeżeli złożenie zeznań jest dla niego niekomfortowe, powinien poinformować sąd wzywający o tym fakcie.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Sąd może zwrócić się do osoby, która ma zostać przesłuchana, o okazanie paszportu lub dowodu osobistego przed złożeniem zeznań. Świadek zostanie poinformowany przed posiedzeniem o konieczności posiadania ze sobą jednego z tych dokumentów.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z art. 111 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego „świadek wyznania rzymskokatolickiego składa przyrzeczenie zgodnie z tradycyjną formułą stosowaną przez osoby tego wyznania; jeżeli świadek jest innego wyznania, składa przyrzeczenie w sposób gwarantujący, że będzie zeznawał w zgodzie ze swoim sumieniem”.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Osobami wyznaczonymi do kontaktów są poniższe osoby:

Charles Calleja, starszy technik ds. audiowizualnych

Osoba ta jest odpowiedzialna za podłączanie i testowanie sprzętu oraz za udzielanie wsparcia technicznego w trakcie wideokonferencji

Tel.: +356 25902375 – biuro na 4. piętrze gmachu sądów w Valletcie

✉ charles-george.calleja@gov.mt

Maria Ruth Ciantar, specjalista ds. dostępności wideokonferencji

Tel.: +356 25902391 – biuro na 4. piętrze gmachu sądów w Valletcie

✉ maria.a.ciantar@gov.mt

Alan J. Darmanin, sekretarz

Tel.: +356 25902211 – biuro na 4. piętrze gmachu sądów w Valletcie

✉ alan.a.darmanin@gov.mt

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Przed datą przesłuchania sąd wzywający jest zobowiązany do przekazania poniższych informacji. Są to:

- informacje o strefie czasowej;
- termin i godzina przeprowadzenia połączenia testowego;
- stały adres IP;
- dane kontaktowe technika wyznaczonego do kontaktów.

Ostatnia aktualizacja: 09/03/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Niderlandy

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

W prawie cywilnym procesowym nie wprowadzono przepisów ogólnych odnoszących się do tego zagadnienia. Prawo nie wyklucza jednak przeprowadzania wideokonferencji, w związku z czym jest to możliwe.

Zgodnie z przepisami prawa cywilnego z wideokonferencji korzysta się regularnie jako z alternatywy dla składania wniosku o pomoc prawną.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Jeżeli daną osobę można przesłuchać zgodnie z przepisami prawa cywilnego procesowego, można tak uczynić również w drodze wideokonferencji. W prawie cywilnym procesowym nie wprowadzono przepisów szczególnych odnoszących się do tego zagadnienia.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie ma szczególnych ograniczeń. Zastosowanie mają przepisy krajowe prawa cywilnego procesowego.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Do przesłuchania w drodze wideokonferencji nie mają zastosowania przepisy szczególne. Stosuje się przepisy krajowego prawa cywilnego procesowego. Zasadniczo przesłuchania powinny się odbywać w sądzie. Od tej zasady można jednak odstąpić, jeżeli świadek jest chory lub gdy nie jest w stanie dotrzeć do sądu (art. 175 kodeksu postępowania cywilnego).

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Przesłuchanie świadka przez sąd niderlandzki w drodze wideokonferencji uznaje się za równoważne transmitowaniu przebiegu zwykłej rozprawy na żywo. Zgodnie z obowiązującymi przepisami sędzia prowadzący przesłuchanie sporządza protokół przesłuchania świadka. Te same przepisy mają zastosowanie w odniesieniu do przesłuchania świadka w drodze wideokonferencji, dlatego też zeznania składane w trakcie przesłuchania również muszą zostać utwalone przez sąd w postaci protokołu przesłuchania. Prawo nie zabrania zapisywania obrazu lub dźwięku oprócz sporządzenia protokołu przesłuchania, ale zapisy te nie są uznawane za równoważne protokołowi przesłuchania.

Na mocy przyszłych przepisów sędzia będzie mógł postanowić o dokonaniu zapisu obrazu lub dźwięku z przebiegu rozprawy, który zastąpi protokół przesłuchania w wersji papierowej. Dlatego też w stosownych przypadkach dopuszcza się również możliwość dokonania zapisu protokołu z przesłuchania świadka.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli sąd wezwany znajduje się na terytorium Niderlandów, przesłuchanie odbywa się w języku niderlandzkim. W tym zakresie nie mają zastosowania przepisy szczególne.

Zgodnie z niderlandzkimi przepisami wykonawczymi właściwy organ ma prawo określić warunki bezpośredniego przeprowadzania dowodu, które uznaje za przydatne lub konieczne ze względów związanych z zasadą sprawiedliwości proceduralnej.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Niderlandzkie prawo cywilne procesowe nie zawiera przepisów szczególnych dotyczących tłumaczy ustnych. W postępowaniach cywilnych prowadzonych w Niderlandach strony muszą co do zasady samodzielnie zadbać o obecność tłumacza ustnego.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Zgodnie z niderlandzkimi przepisami wykonawczymi sąd wezwany może określić, która ze stron jest odpowiedzialna za wezwanie osoby na przesłuchanie w związku z wnioskiem o przeprowadzenie dowodu.

Jeżeli strona nie wypełni tego obowiązku, za doręczenie wezwania odpowiada sekretarz sądu wezwanego. Zgodnie z niderlandzkim prawem cywilnym procesowym świadkowie muszą zostać wezwani na co najmniej tydzień (w przyszłych przepisach – na co najmniej 10 dni) przed planowanym terminem przesłuchania.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Strony nie ponoszą kosztów związanych ze szczególną formą tego przesłuchania ani z zastosowanymi technologiami komunikacyjnymi. Zgodnie z prawem niderlandzkim koszty te nie są przenoszone na strony. Koszty ponosi państwo wzywające, od którego można dochodzić ich zwrotu zgodnie z przepisami art. 18 ust. 2 w związku z art. 10 ust. 4 rozporządzenia.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia, jeżeli bezpośrednio przeprowadzenie dowodu wymaga przesłuchania osoby, sąd wzywający informuje tę osobę, że przesłuchanie to jest dobrowolne. Nie przewiduje się dodatkowych wymogów w tym zakresie.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zgodnie z niderlandzkim prawem cywilnym procesowym obowiązek zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana, spoczywa na sędziach (art. 177 kodeksu postępowania cywilnego).

Sędzia zwraca się do świadka o podanie imienia i nazwiska, wieku, zawodu oraz adresu zamieszkania. Sędzia pyta również świadka o jego stosunek do stron (stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, stosunek pracy).

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z niderlandzkim prawem cywilnym procesowym przed rozpoczęciem przesłuchania sędzia odbiera od świadka przyrzeczenie. Świadek oświadcza, że będzie zeznawał zgodnie z prawdą. Świadcowie umyślnie składający fałszywe zeznania popełniają krzywoprzysięstwo. Bezpośrednie przeprowadzanie dowodu odbywa się zgodnie z prawem państwa wzywającego.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Międzynarodowy wniosek o pomoc prawną z wykorzystaniem wideokonferencji składa się przy wsparciu specjalistów ds. ICT w danym okręgu (SPIRIT).

Zajmują się oni wszystkimi kwestiami technicznymi i logistycznymi.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

O te informacje można wystąpić za pośrednictwem właściwego organu.

Ostatnia aktualizacja: 28/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Austria

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Obydwie możliwości przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji są dozwolone i dopuszczalne w Austrii. Austriackie postępowanie cywilne procesowe jest uregulowane w kodeksie postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung, kpc), a nieprocesowe – w ustawie o postępowaniu nieprocesowym (Außerstreitgesetz). Przepisy dotyczące przeprowadzania dowodu znajdują się w kodeksie postępowania cywilnego (§266–389) oraz w ustawie o postępowaniu nieprocesowym (§16, §20 i §31–35, z częściowym odniesieniem do przepisów kpc), a także w poszczególnych przepisach regulujących szczególnie rodzaje postępowania, takich jak §85 dotyczący obowiązku udziału w postępowaniu o ustalenie ojcostwa. Stosowne krajowe procedury i przepisy prawa zostały szczegółowo opisane w odpowiedziach na poniższe pytania oraz w arkuszu informacyjnym „Przeprowadzanie dowodów – Austria”.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Zgodnie z §277 kpc (postępowanie procesowe) i §35 ustawy o postępowaniu nieprocesowym w związku z §277 kpc (postępowanie nieprocesowe) wideokonferencję można wykorzystać przy przeprowadzaniu dowodu, a zatem również przy przesłuchiowaniu stron i świadków oraz składaniu zeznań przez biegłych.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Zgodnie z §277 kpc (postępowanie procesowe) i §35 ustawy o postępowaniu nieprocesowym w związku z §277 kpc (postępowanie nieprocesowe) wideokonferencję można wykorzystać przy przeprowadzaniu dowodu. Okoliczności faktyczne mogą jednak uniemożliwiać skorzystanie z tego rozwiązania, np. jeżeli dowód przeprowadza się z dokumentów lub oględzin.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Każdy może zostać wezwany przez sąd właściwy miejscowo i przesłuchany w drodze wideokonferencji. Wszystkie sądy, prokuratury i zakłady karne w Austrii są wyposażone w co najmniej jeden system do przeprowadzania wideokonferencji. Austriackie prawo nie zawiera żadnych przepisów stanowiących, że przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji może się odbyć wyłącznie w budynku sądu.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Austriackie prawo nie zawiera żadnych ogólnych przepisów o ochronie danych w sprawach cywilnych odnoszących się do rejestrowania przesłuchań prowadzonych w drodze wideokonferencji. Dlatego też wszystkie osoby biorące udział w wideokonferencji muszą wyrazić zgodę na rejestrację jej przebiegu. Dotyczy to również pośredniego przeprowadzania dowodu, który zgodnie z art. 10 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych („rozporządzenie”) należy przeprowadzić zgodnie z prawem państwa wezwanego.

Wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu składa się jednak zgodnie z prawem państwa wzywającego (art. 17 ust. 6 rozporządzenia). Jeżeli prawo będzie przewidywało rejestrowanie wideokonferencji bez zgody uczestniczących w niej osób, będzie to również dopuszczalne z austriackiego punktu widzenia.

Co do zasady każdy system służący do organizowania wideokonferencji umożliwia rejestrowanie przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji. Sprzęt techniczny stosowany w miejscach, w których zazwyczaj rejestruje się przebieg postępowania sądowego (np. w większości sądów orzekających w sprawach karnych), może być wykorzystywany do rejestracji przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji. Przesłuchanie można zarejestrować również we wszystkich innych miejscach po zainstalowaniu odpowiedniego urządzenia rejestrującego.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) Zgodnie z art. 10 ust. 2 rozporządzenia dowód przeprowadza się zgodnie z prawem państwa wezwanego. Dlatego też przesłuchanie musi zostać przeprowadzone w języku niemieckim (w niektórych sądach austriackich dopuszcza się również możliwość przeprowadzenia przesłuchania w języku chorwackim, słoweńskim lub węgierskim). Sąd wzywający może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie przesłuchania w swoim języku urzędowym (lub w dowolnym innym języku) w ramach szczególnej procedury stosowanej przy wykonywaniu wniosku o przeprowadzenie dowodu. Sąd wezwany może jednak oddalić ten wniosek, jeżeli uzna przeprowadzenie przesłuchania w innym języku za niemożliwe z powodu poważnych trudności praktycznych (art. 10 ust. 3 rozporządzenia).

b) Zgodnie z art. 17 ust. 6 rozporządzenia sąd wzywający przeprowadza dowód bezpośrednio zgodnie z prawem swojego państwa członkowskiego, a zatem w jednym z języków urzędowych dozwolonych przez przepisy tego prawa. Zgodnie z art. 17 ust. 4 Austria, jako wezwane państwo członkowskie, ma jednak prawo do uzależnienia możliwości przeprowadzenia dowodu od zorganizowania przesłuchania w swoim języku.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Jeżeli chodzi o pośrednie przeprowadzanie dowodu, niezależnie od zwrotu jakichkolwiek kosztów na mocy art. 18 ust. 2 rozporządzenia, odpowiedzialność za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych ponosi głównie sąd wezwany. Zaangażowane sądy powinny jednak ze sobą współpracować w sposób konstruktywny (zarówno w tej kwestii, jak i we wszystkich innych kwestiach).

Jeżeli chodzi o bezpośrednie przeprowadzanie dowodu, zgodnie z art. 17 rozporządzenia odpowiedzialność za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych ponosi głównie sąd wzywający. Zgodnie z art. 17 wezwane państwo członkowskie nie ma obowiązku zapewnienia pomocy w tym zakresie, przy czym w artykule tym nie ustanowiono również zakazu zapewnienia takiej pomocy. Zgodnie z §39a ust. 4 ustawy o właściwości sądów (Jurisdiktionsnorm) sąd zapewniający pomoc prawną ma obowiązek udzielić pomocy praktycznej przy przeprowadzaniu dowodu na wniosek zagranicznego sądu. Tego rodzaju pomoc wiązałaby się na przykład z zapewnieniem obecności odpowiedniego tłumacza ustnego.

Decyzję o tym, z którego państwa powinni pochodzić tłumacze ustni, należy podjąć, biorąc pod uwagę okoliczności danej sprawy.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W Austrii osobę, która ma zostać przesłuchana, wzywa się na przesłuchanie przeprowadzane w drodze wideokonferencji w taki sam sposób i z takim samym wyprzedzeniem jak w przypadku, gdyby została ona wezwana do stawienia się przed sądem rozpatrującym daną sprawę.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

W przypadku przeprowadzenia wideokonferencji za pośrednictwem protokołu internetowego (IP) nie pobiera się żadnych opłat za połączenie. W przypadku wideokonferencji za pośrednictwem ISDN osoby nawiązujące połączenie będą musiały uiścić takie same opłaty jak za połączenie telefoniczne. Wysokość tych opłat będzie uzależniona od miejsca położenia instalacji, z którą nawiązano połączenie.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Główną odpowiedzialność ponosi sąd wzywający, który jest związany przepisami art. 17 ust. 2 rozporządzenia i który w większości przypadków sam zaprasza zainteresowane osoby do udziału w wideokonferencji. Jeżeli austriacki organ centralny lub austriacki sąd stwierdzi, że w ramach przygotowań do bezpośredniego przeprowadzenia dowodu lub przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu mogło dojść do naruszenia art. 17 ust. 2 rozporządzenia, taki organ lub sąd musi – we współpracy z sądem wzywającym – zapewnić zgodność z tym przepisem w odpowiedni sposób. Pracownicy sądu w Austrii są przeszkoleni w zakresie stosowania przepisów rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 oraz mają dostęp do europejskiego „Poradnika korzystania z wideokonferencji w postępowaniu transgranicznym” za pośrednictwem sieci intranet Ministerstwa Sprawiedliwości.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Tożsamość danej osoby weryfikuje się, sprawdzając dokument ze zdjęciem. Sprawdzenie tożsamości odbywa się również w ramach przesłuchania (§340 ust. 1 kpc).

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Przepisy dotyczące składania przyrzeczeń przez strony są zawarte w §377 i §379 kpc, a przepisy dotyczące składania przyrzeczeń przez świadków – w §336–338 kpc.

Strony i świadkowie są zobowiązani do złożenia przyrzeczenia. Chociaż zgodnie z prawem nie można zmusić stron do złożenia przyrzeczenia, świadkowie, którzy odmówią złożenia przyrzeczenia z naruszeniem obowiązujących przepisów, mogą zostać ukarani (§325 i §326 kpc; zastosowanie mają takie same kary jak za odmowę złożenia zeznań, tj. grzywna lub kara pozbawienia wolności do 6 tygodni).

Zgodnie z §288 ust. 2 kodeksu karnego (Strafgesetzbuch, kk) składanie lub potwierdzanie fałszywych zeznań po złożeniu przyrzeczenia lub w inny sposób fałszywe składanie przyrzeczenia przewidzianego w obowiązujących przepisach podlega karze pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do pięciu lat. Składanie fałszywych zeznań przez stronę postępowania, która nie złożyła przyrzeczenia, nie jest uznawane za czyn zabroniony zagrożony karą. Natomiast świadek, który nie złożył przyrzeczenia i który złożył fałszywe zeznania, może podlegać karze pozbawienia wolności do lat trzech (§288 ust. 1 kk).

Zgodnie z art. XL ustawy wprowadzającej do kodeksu postępowania cywilnego (Einführungsgesetz zur Zivilprozessordnung) należy stosować przepisy ustawy z dnia 3 maja 1868 r., Dziennik Urzędowy (RGBl) nr 33 (Treść przyrzeczenia i inne wymogi formalne) (zob. <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18680004&seite=00000067>).

Zgodnie z §336 ust. 1 i §377 ust. 1 kpc osoby, które zostały wcześniej skazane za fałszywe zeznanie, osoby, które nie ukończyły czterdziestego roku życia, lub osoby, które nie zdają sobie należyte sprawy z charakteru i znaczenia przyrzeczenia z powodu swojej niedojrzałości lub zaburzeń psychicznych, uznaje się za niezdolne do złożenia przyrzeczenia i dlatego nie można od nich odebrać przyrzeczenia.

Wspomniane przepisy dotyczące przesłuchiwanie świadka lub strony po odebraniu od nich przyrzeczenia nie mogą być stosowane w sprawach podlegających przepisom ustawy o postępowaniu nieprocesowym (§35 ustawy o postępowaniu nieprocesowym).

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

We wszystkich placówkach wyposażonych w urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji będące własnością Ministerstwa Sprawiedliwości zatrudniony jest pracownik odpowiedzialny za obsługę tych urządzeń. Pracownik taki obsługuje urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji i może wprowadzać niezbędne zmiany w ustawieniach. Wszystkie urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji są podłączone do jednostki centralnej w Departamencie Informatycznym Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości (Bundesministerium für Justiz). Administratorzy IT pracujący w tym Departamencie mogą dostosowywać wszystkie systemy do organizowania wideokonferencji na terenie całej Austrii.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Sąd wzywający ma obowiązek przekazać następujące informacje:

adres IP lub numer ISDN wraz z numerem kierunkowym;

imię i nazwisko, numer telefonu i adres e-mail pracownika sądu wzywającego odpowiedzialnego za obsługę techniczną urządzeń zdalnych.

Ostatnia aktualizacja: 02/06/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Polska

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

W Polsce istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji, zarówno na podstawie artykułów od 10 do 12, jak również art. 17 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych i handlowych, jak i na podstawie Konwencji o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze dnia 18 marca 1970 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz.582) dla pozostałych krajów (nie będących stroną Rozporządzenia).

Zagadnienie wideokonferencji uregulowane zostało w Kodeksie Postępowania Cywilnego w art. 235 § 2, 3 oraz Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie urządzeń i środków technicznych umożliwiających przeprowadzenie dowodu na odległość w postępowaniu cywilnym.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Polskie prawo nie przewiduje ograniczeń tego rodzaju, bowiem zarówno biegli, strony, jak i świadkowie mogą być przesłuchiwani w drodze wideokonferencji.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Polskie prawo nie przewiduje szczególnych przepisów odnośnie ograniczeń rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Polskie prawo nie przewiduje szczególnych ograniczeń co do miejsca przesłuchania w drodze wideokonferencji. Zasadą jest, że przesłuchania dokonuje się w siedzibie sądu, z wyjątkiem art. 17 Rozporządzenia 1206/2001, na podstawie którego miejsce przesłuchania ustala sąd wzywający.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Polskie prawo nie zawiera szczegółowych regulacji odnośnie rejestrowania przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, zatem decyzja o rejestrowaniu należy do sędziego przeprowadzającego dowód.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Zasadą jest, że przesłuchanie prowadzone jest w języku polskim. W wypadku, gdy osoba przesłuchiwana nie zna języka polskiego niezbędna jest obecność tłumacza.

Nie istnieją żadne szczególne regulacje dotyczące przesłuchania w trybie art. 17, jednak organ centralny wydając zgodę na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu może zobowiązać sąd wzywający do zapewnienia tłumacza.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W przypadku przesłuchania zgodnie z art. 10 - 12 zasadą jest zapewnienie przez sąd wezwany tłumacza (z reguły z listy tłumaczy przysięgłych). W wyjątkowych sytuacjach sąd może jednak wyrazić zgodę na udział tłumacza zaproponowanego przez stronę.

W przypadku przesłuchania zgodnie z art. 17, tj. gdy organ centralny zobowiązuje sąd wzywający do zapewnienia tłumacza, to sąd wezwany zapewnia udział tłumacza.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W przypadku przesłuchania zgodnie z art. 10 - 12 sąd wezwany zawiadamia świadka/stronę o dacie i miejscu przesłuchania co najmniej 7 dni przed datą przesłuchania. W wyjątkowych sytuacjach sąd wezwany zawiadamia świadka/stronę o dacie i miejscu przesłuchania na 3 dni przed datą przesłuchania. W przypadku przesłuchania zgodnie z art. 17, organ centralny zawiadamia świadka/stronę o wyrażonej przez siebie zgodzie na przesłuchanie oraz poucza świadka/stronę, że przesłuchanie może się odbyć jedynie na dobrowolnej podstawie, bez stosowania środków przymusu. Powiadomienie o dacie oraz miejscu przesłuchania spoczywa na sędzię wzywającym.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

W wypadku, gdy przeprowadzenie dowodu z użyciem nowoczesnych technologii prowadzi do powstania kosztów po stronie sądu wezwanego, sąd ten stosuje art. 1135¹§3 Kodeksu Postępowania Cywilnego, zgodnie z którym jeżeli w wykonaniu wniosku sądu lub innego organu państwa obcego mogą powstać koszty związane z zastosowaniem innego sposobu niż przewidziany przez prawo polskie, sąd wykonuje wniosek dopiero po złożeniu w wyznaczonym terminie stosownej zaliczki przez sąd lub inny organ państwa obcego.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Organ centralny zawiadamia świadka/stronę o wyrażonej przez siebie zgodzie na przesłuchanie oraz poucza świadka/stronę, że przesłuchanie może się odbyć jedynie na dobrowolnej podstawie, bez stosowania środków przymusu.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Sąd weryfikuje tożsamość osoby poprzez okazanie odpowiedniego dokumentu takiego, jak dowód osobisty/paszport/prawo jazdy.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

W przypadku przesłuchania zgodnie z art. 17, gdy sąd wzywający informuje organ centralny o chęci przesłuchania świadka pod przysięgą, organ centralny może zażądać tekstu tej przysięgi. Jeśli przysięga stałaby w sprzeczności z podstawowymi zasadami prawa państwa wezwanego, organ centralny ma prawo nie wyrazić zgody na przesłuchanie bądź zażądać użycia tekstu przysięgi używanego w prawie polskim.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Co do zasady w każdym sądzie wyznaczone są osoby odpowiedzialne za obsługę techniczną sprzętu. W razie jednak jakichkolwiek przeszkód sugeruje się kontakt z polskim Punktem Kontaktowym EJN.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Co do zasady polskie prawo nie przewiduje takiego obowiązku. Jednakże w poszczególnych sprawach może wyniknąć potrzeba przekazania dodatkowych informacji.

Ostatnia aktualizacja: 01/06/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [pt](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Portugalia

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Zgodnie z prawem portugalskim sędzia sądu wzywającego musi przeprowadzić dowód z zeznań osób przesłuchanych w drodze wideokonferencji bezpośrednio, bez udziału sędziego sądu wezwanego. Zasada ta obowiązuje w sprawach wewnętrznych, w ramach których przeprowadza się przesłuchanie w drodze wideokonferencji. Ta sama procedura ma zastosowanie w sprawach transgranicznych, w których sąd wzywającego państwa członkowskiego zwraca się o przeprowadzenie przesłuchania w drodze wideokonferencji na podstawie art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r.

W sprawach transgranicznych sąd wzywającego państwa członkowskiego może ewentualnie wystąpić o przeprowadzenie przesłuchania w drodze wideokonferencji zgodnie z art. 10–12 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze krajowe przepisy procesowe regulujące kwestie związane z przeprowadzaniem dowodu z zeznań biegłych, świadków i stron w drodze wideokonferencji.

Biegli

Art. 486 kodeksu postępowania cywilnego (*Código de Processo Civil*)

Obecność **biegłych** na rozprawie kończącej postępowanie

1 – Na żądanie jednej ze stron lub na podstawie postanowienia sędziego biegli są zobowiązani do stawienia się na rozprawie kończącej postępowanie, aby udzielić wyjaśnień – po złożeniu przyrzeczenia – dotyczących wskazanych kwestii.

2 – Biegłych będących pracownikami zakładów, laboratoriów lub organów publicznych przesłuchuje się w ich miejscu pracy, organizując telekonferencję.

Świadkowie

Art. 502 kodeksu postępowania cywilnego

Przesłuchanie w drodze telekonferencji

1 – **Świadkowie** zamieszkujący poza danym okręgiem sądowym lub – w przypadku regionów autonomicznych – poza terytorium danej wyspy stawiają się razem ze stronami zgodnie z art. 507 ust. 2, jeżeli złożyli stosowne oświadczenie, w którym zadeklarowali gotowość złożenia zeznań w charakterze świadków, lub są przesłuchiwani w drodze telekonferencji podczas specjalnego przesłuchania zorganizowanego w sądzie rejonowym właściwym dla ich miejsca zamieszkania.

2 – Sąd rozpoznający daną sprawę wyznacza termin przesłuchania po konsultacji z sądem, w którym dany świadek ma składać zeznania, i wzywa świadka do stawienia się przed sądem.

3 – W dniu przesłuchania sekretarz w sądzie, w którym zeznania mają zostać złożone, weryfikuje tożsamość świadków, ale od tego momentu przesłuchanie jest przeprowadzane w drodze telekonferencji przez sąd rozpoznający sprawę oraz pełnomocników obydwu stron, bez konieczności udziału sędziego sądu, w którym składane są zeznania.

4 – Świadków zamieszkujących za granicą przesłuchuje się w drodze telekonferencji, o ile w ich miejscu zamieszkania dostępne są wymagane środki techniczne.

5 – W przypadku spraw rozpoznawanych przez sądy na obszarze Zespołu Metropolitalnego Lizbony i Zespołu Metropolitalnego Porto przeprowadzenie przesłuchania w drodze telekonferencji nie jest możliwe, jeżeli świadek zamieszkuje w jednym z tych dwóch rejonów – nie dotyczy to jednak sytuacji, o których mowa w art. 520.

Art. 520 kodeksu postępowania cywilnego

Bezpośrednia komunikacja między sądem a osobą składającą zeznania

1 – Jeżeli stawiennictwo osoby zobowiązanej do złożenia zeznań w swoim terminie jest niemożliwe lub bardzo trudne, sędzia – w porozumieniu ze stronami – może postanowić, że wszelkie wyjaśnienia niezbędne do wydania prawidłowego orzeczenia w danej sprawie zostaną udzielone drogą telefoniczną lub inną metodą bezpośredniej komunikacji między sądem a świadkiem, o ile charakter faktów, które mają zostać zbadane lub wyjaśnione, nie wyklucza możliwości zastosowania takiej metody.

2 – Sąd musi zagwarantować, stosując środki, które ma do swojej dyspozycji, że świadek składa zeznania zgodnie z prawdą i z własnej woli, w szczególności zapewniając obecność urzędnika sądowego przy składaniu zeznań przez świadka oraz zaprotokołowanie treści zeznań i okoliczności, w których je złożono.

3 – W przypadkach, o których mowa w niniejszym artykule, stosuje się przepisy art. 513 [składanie przyrzeczenia i wstępne przesłuchiwanie przez sędziego] oraz przepisy pierwszej części ust. 4 poprzedniego artykułu [sędzia może zarządzić ponowne złożenie zeznań w swojej obecności].

Strony

Art. 456 kodeksu postępowania cywilnego

Godzina i miejsce składania zeznań

1 – Co do zasady zeznania muszą zostać złożone na rozprawie kończącej postępowanie, chyba że istnieje pilna potrzeba ich wcześniejszego złożenia lub świadek nie może stawić się przed sądem.

2 – Zasady składania zeznań w drodze telekonferencji określone w art. 502 mają zastosowanie do **stron** mających miejsce zamieszkania poza danym okręgiem sądowym, a w przypadku regionów autonomicznych – poza terytorium danej wyspy.

3 – Zeznania mogą zostać również złożone na rozprawie wstępnej – w takim przypadku przepisy poprzednich ustępów stosuje się po ich odpowiednim dostosowaniu.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie przewidziano żadnych szczególnych ograniczeń w tym zakresie. Prawo portugalskie zezwala na przesłuchiwanie w drodze wideokonferencji świadków, stron i biegłych zgodnie z przywołanymi powyżej przepisami.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Zasadniczo przesłuchiwanie osób w drodze wideokonferencji musi odbywać się w sądzie. Biegli będący pracownikami organów publicznych mogą jednak zostać przesłuchani w drodze wideokonferencji w swoim miejscu pracy. W drodze wyjątku, jeżeli wystąpiły okoliczności przewidziane w art. 520 kodeksu postępowania cywilnego (przywołane w odpowiedzi na pytanie 1), sąd może przesłuchać w drodze wideokonferencji osobę, która znajduje się poza budynkiem sądu.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak, przesłuchania przeprowadzane w drodze wideokonferencji są zawsze rejestrowane przez sądowy system rejestracji dźwięku zgodnie z przepisami art. 155 portugalskiego kodeksu postępowania cywilnego.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli Portugalia jest wezwanym państwem członkowskim, język przesłuchania będzie się różnił w zależności od okoliczności:

a) w przypadku wniosków złożonych na mocy art. 10–12 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. językiem przesłuchania jest język portugalski. Jeżeli zachodzi konieczność przesłuchania cudzoziemców, którzy nie władają językiem portugalskim, mogą oni używać innego języka. W takim przypadku sąd wzywający musi poinformować sąd wezwany o tym fakcie, aby umożliwić temu drugiemu sądowi wezwanie tłumacza ustnego do stawienia się przed sądem wezwanym;

b) w przypadku wniosków złożonych na mocy art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. językiem przesłuchania jest język określony w przepisach krajowych państwa członkowskiego, na terytorium którego znajduje się sąd wzywający. Jeżeli zachodzi konieczność przesłuchania osób, które nie władają tym językiem, sąd wzywający może – zgodnie ze swoimi przepisami krajowymi – wezwać tłumacza ustnego do stawienia się przed sądem wzywającym. Ewentualnie sąd wzywający może zwrócić się do (wezwanego) sądu portugalskiego, aby ten wezwał tłumacza ustnego do stawienia się przed sądem wezwanym.

Jeżeli w którymkolwiek z przypadków opisanych w lit. a) i b) zajdzie konieczność wezwania tłumacza ustnego do stawienia się przed sądem wezwanego państwa członkowskiego, sąd wezwany zwróci się do sądu wzywającego państwa członkowskiego o pokrycie honorarium tłumacza ustnego zgodnie z przepisami art. 18 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Informacje na ten temat zawarto już w odpowiedzi na pytanie 6.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W prawie portugalskim procedura przesłuchiwania osób i wzywania osób do stawienia się przed sądem jest zasadniczo określona w art. 7 ust. 3, art. 172 ust. 5 i 6, art. 220, art. 247 ust. 2, art. 251 ust. 1, art. 417, art. 507, art. 508 i art. 603 portugalskiego kodeksu postępowania cywilnego.

Ogólnie rzecz biorąc, sekretariat sądu ma obowiązek zawiadomić – z urzędu – świadków, biegłych, strony oraz ich pełnomocników o konieczności stawienia się w toku postępowania sądowego zgodnie z postanowieniem sądu. W szczególności jeżeli strona wniosie o przesłuchanie świadka w drodze wideokonferencji, odpowiedzialność za wezwanie świadka spoczywa na sekretariacie sądu.

Zawiadomienia wzywające świadków, biegłych i innych uczestników postępowania (np. tłumacza ustnego lub doradcę ds. technicznych) do stawienia się przed sądem należy przesać listem poleconym, wskazując w nich termin, miejsce oraz cel stawienia się przed sądem. Zawiadomienia uznaje się za doręczone, nawet jeżeli adresat odmówi przyjęcia pisma; podmiot świadczący usług pocztowe musi odnotować ten fakt w odpowiednim rejestrze.

Zawiadomienia wzywające strony do stawienia się w toku postępowania sądowego lub w celu złożenia zeznań przesyła się listem poleconym i adresuje się je do danej strony, wskazując w nich termin, miejsce oraz cel stawienia się przed sądem. W takim przypadku, jeżeli strona korzysta z usług adwokata lub jeżeli jest reprezentowana jednocześnie przez adwokata i doradcę prawnego (*solicitor*), stosowne zawiadomienie należy przekazać zarówno adwokatowi, jak i doradcy prawnemu.

Pełnomocników stron zawiadamia się drogą elektroniczną zgodnie z art. 25 zarządzenia (*Portaria*) nr 280/2013 z dnia 26 sierpnia 2013 r. System IT poświadcza datę wystosowania zawiadomienia.

W obowiązkujących przepisach wyraźnie wskazano, z jakim wyprzedzeniem przed zorganizowaniem przesłuchania należy doręczyć zawiadomienie. W każdym z opisanych powyżej przypadków zawiadomienie uznaje się za doręczone trzeciego dnia po jego zarejestrowaniu lub po jego wystosowaniu drogą elektroniczną. Jeżeli wspomniany trzeci dzień nie jest dniem roboczym, zawiadomienie uznaje się za doręczone pierwszego dnia roboczego przypadającego po tym dniu. Dlatego też ze względów praktycznych przy wyznaczaniu terminu przesłuchania należy przestrzegać przynajmniej tego okresu zawiadomienia, aby można było uznać, że zawiadomienie zostało doręczone w prawidłowy sposób.

W pilnych przypadkach dopuszcza się możliwość wezwania (lub odwołania wezwania) świadków, biegłych, innych uczestników postępowania, stron lub ich pełnomocników telegramem, drogą telefoniczną lub innymi podobnymi środkami komunikacji. Treść rozmów telefonicznych jest zawsze dokumentowana w aktach sprawy i potwierdzana na piśmie.

Jeżeli osoba, która powinna być stawić się przed sądem, nie pojawi się na przesłuchaniu, osoba taka musi usprawiedliwić swoją nieobecność w trakcie samego przesłuchania lub w terminie pięciu dni (chodzi tu o dni kalendarzowe, ale w przypadku, gdy ostatni dzień nie będzie dniem roboczym, termin ten przedłuża się do następnego dnia roboczego).

Portugalskie przepisy przewidują następujące środki przymusu, które można zastosować w przypadku niestawiennictwa. W przypadku gdy niestawiennictwa dopuścił się świadek, który został należycie zawiadomiony o konieczności stawienia się przed sądem i który nie usprawiedliwił swojej nieobecności w terminie wyznaczonym w obowiązujących przepisach, na świadka nakłada się grzywnę, a sędzia może zarządzić jego doprowadzenie do sądu.

Wspomnianych sankcji nie stosuje się w przypadku, gdy rozprawa zostanie odroczone z innych względów niż niestawiennictwo świadka. W przypadku gdy niestawiennictwa dopuścił się biegły lub inny uczestnik postępowania, którzy zostali należycie zawiadomieni o konieczności stawienia się przed sądem i którzy nie usprawiedliwili swojej nieobecności w terminie wyznaczonym w obowiązujących przepisach, na te osoby nakłada się grzywnę. W przypadku gdy niestawiennictwa dopuściła się jedna ze stron, która została należycie zawiadomiona o konieczności stawienia się przed sądem i która nie usprawiedliwiła swojej nieobecności w terminie wyznaczonym w obowiązujących przepisach, sąd nakłada na taką stronę grzywnę oraz może swobodnie zinterpretować fakt niestawiennictwa do celów dowodowych. Ponadto jeżeli sąd uzna, że niestawiennictwo strony, na której spoczywa ciężar dowodu, uniemożliwia wywiązanie się z powinności przedstawienia dowodów, może odwrócić ciężar dowodu.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Korzystanie z wideokonferencji nie wiąże się z żadnymi kosztami.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Jeżeli sąd portugalski jest stroną wzywającą, która sporządza wniosek na podstawie art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r., sąd ten wzywa osobę, która ma zostać przesłuchana, do stawienia się w określonym sądzie w innym (wezwanym) państwie członkowskim drogą pocztową, w stosownych przypadkach korzystając z jednej z metod wskazanych w odpowiedzi na pytanie 8. Możliwość przekazania zawiadomienia drogą pocztową jest przewidziana w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 z dnia 13 listopada 2007 r. W zawiadomieniu informuje się osobę, która ma zostać przesłuchana, że jej obecność na przesłuchaniu jest dobrowolna.

Jeżeli sąd portugalski jest stroną wezwaną, odpowiedzialność za zawiadomienie stron, które mają zostać przesłuchane, o terminie przesłuchania oraz odpowiedzialność za poinformowanie stron o tym, że ich obecność na przesłuchaniu jest dobrowolna, spoczywa na sądzie wzywającym.

Jeżeli sąd wzywający i sąd wezwany porozumieją się w tej kwestii, zawiadomienie adresowane do osoby, która ma zostać przesłuchana, w którym informuje się tę osobę, że jej obecność na przesłuchaniu jest dobrowolna, może zostać przekazane przez sąd wezwanego państwa członkowskiego. W praktyce może się to zdarzyć niezależnie od tego, czy sąd portugalski jest stroną wzywającą czy wezwaną.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

W dniu wyznaczonym na termin przesłuchania sekretarz sądu sprawdza, czy osoba, która ma zostać przesłuchana, jest obecna, i informuje o tym sędziego, który ma przeprowadzić przesłuchanie, lub sąd wzywający, jeżeli to ten sąd ma przeprowadzić przesłuchanie bezpośrednio.

Jeżeli przesłuchanie prowadzi sędzia portugalski, po rozpoczęciu przesłuchania i zanim dana osoba przystąpi do składania zeznań podejmuje się następujące czynności: (i) osoba składająca zeznania, świadek lub biegły składa przyrzeczenie przed sędzią; (ii) sędzia zadaje wstępne pytania, aby ustalić tożsamość przesłuchiwanej osoby.

Podjęcie decyzji o przeprowadzeniu wstępnego przesłuchania służącego ustaleniu tożsamości przesłuchiwanej osoby, w trakcie którego zadaje się jej pytania dotyczące jej imienia i nazwiska, zawodu, stanu cywilnego oraz innych szczegółowych informacji, które sędzia może uznać za niezbędne do celów ustalenia tożsamości, należy do sędziego.

Sędzia pyta również przesłuchiwaną osobę, czy łączy ją z którąkolwiek ze stron postępowania stosunki pokrewieństwa, relacje przyjacielskie lub relacje o wrogim charakterze oraz czy ma bezpośredni lub pośredni interes w danej sprawie, aby ocenił wiarygodność zeznań składanych przez tę osobę.

Jeżeli w toku wstępnego przesłuchania sędzia uzna, że świadek jest niezdolny do złożenia zeznań lub że obecna osoba nie jest osobą wezwaną, sędzia nie pozwoli takiemu świadkowi złożyć zeznań. Świadka uznaje się za niezdolnego do składania zeznań, jeżeli pomimo tego, że nie cierpi na żadne zaburzenie psychiczne, nie jest on w stanie (pod względem fizycznym lub psychicznym) złożyć zeznań.

W ramach wstępnego przesłuchania sędzia może również sprawdzić, czy w przypadku danej osoby zachodzi jedna z przesłanek odmowy złożenia zeznań przez świadków lub strony określona w portugalskim kodeksie postępowania cywilnego.

Prawo do odmowy składania zeznań w charakterze świadków przysługuje następującym osobom (nie dotyczy to jednak czynności służących potwierdzeniu faktu urodzenia lub zgonu dzieci):

- wstępnym w sprawach dotyczących zstępnych, przysposabiającym (rodzicom adopcyjnym) w sprawach dotyczących dzieci przysposobionych i *vice versa*;
- teściowi lub teściowej w sprawie dotyczącej ich zięcia lub synowej i *vice versa*;
- małżonkom lub byłym małżonkom w sprawach dotyczących ich współmałżonka lub byłego małżonka;
- osobom, które pozostawały lub pozostają w związku nieformalnym o charakterze zbliżonym do związku małżeńskiego z którąkolwiek ze stron postępowania.

Sędzia jest zobowiązany do pouczenia wymienionych powyżej osób o przysługującym im prawie do odmowy złożenia zeznań.

Osoby zobowiązane do zachowania tajemnicy zawodowej, tajemnicy urzędowej lub tajemnicy państwowej muszą zostać zwolnione z obowiązku składania zeznań w zakresie, w jakim zeznania te dotyczą okoliczności objętych taką tajemnicą. W takich przypadkach sędzia weryfikuje wiarygodność przedstawionego uzasadnienia odmowy składania zeznań, a jeżeli uzna to za konieczne – zwalnia daną osobę z obowiązku zachowania tajemnicy. Strony mogą zeznawać wyłącznie na temat czynów osobistych. W powództwie cywilnym niedopuszczalne są dowody z zeznań strony, które będą dotyczyły czynów przestępczych lub czynów niezgodnych z prawem, o których popełnienie strona została oskarżona w postępowaniu karnym.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z prawem portugalskim:

przed przeprowadzeniem dowodu sędzia poucza przesłuchiwaną osobę o moralnym znaczeniu przyrzeczenia, które ma ona za chwilę złożyć, a także o obowiązku mówienia prawdy i o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań;

następnie sędzia odbiera od świadka przyrzeczenie o następującej treści: „Przyrzekam uroczyście, że będę mówił prawdę, całą prawdę i tylko prawdę”; odmowa złożenia przyrzeczenia jest równoznaczna odmowie złożenia zeznań i obydwie te odmowy, jeżeli nie są uzasadnione, są zagrożone karą za obrazę sądu, którą to karę sędzia może nałożyć, jeżeli uzna to za stosowne.

Jeżeli sąd w innym państwie członkowskim przeprowadza dowód bezpośrednio z Portugalii w drodze wideokonferencji zgodnie z art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r., sąd wzywającego państwa członkowskiego musi przekazać (wezwanemu) sądowi portugalskiemu następujące dane identyfikacyjne osoby, która ma składać zeznania: imię i nazwisko, zawód, adres, stan cywilny oraz inne informacje, które uzna za niezbędne do ustalenia tożsamości danej osoby, a także informacje o tym, w jakim charakterze dana osoba będzie przesłuchiwana (np. w charakterze strony, świadka, biegłego, doradcy ds. technicznych), informacje o języku, jakim włada ta osoba, oraz informacje wskazujące, czy w danym przypadku zachodzi konieczności wezwania tłumacza ustnego.

Wspomniane szczegółowe informacje są niezbędne (wezwanemu) sądowi portugalskiemu do tego, aby – z jednej strony – podjąć czynności w celu wezwania tłumacza ustnego oraz aby – z drugiej strony – potwierdzić, że osoba, która ma zostać przesłuchana, stawiała się w wyznaczonym terminie w miejscu przeprowadzenia wideokonferencji.

Ponieważ jednak sędzia portugalski nie interweniuje w trakcie postępowania, przyrzeczenie musi zostać złożone w drodze wideokonferencji przed sędzią sądu wzywającego państwa członkowskiego. Takie same zasady obowiązują w przypadku przesłuchania wstępnego, jeżeli się odbywa. To samo dotyczy zagadnień dotyczących zdolności do składania zeznań, odmowy składania zeznań lub zwolnienia świadków z obowiązku składania zeznań – kwestie te rozstrzyga sędzia sądu wzywającego, działając zgodnie z prawem cywilnym procesowym wzywającego państwa członkowskiego, jak określono w art. 17 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Sąd wzywający i sąd wezwany (po wskazaniu tego ostatniego przez organ centralny) powinny nawiązać ze sobą bezpośredni kontakt, aby ustalić termin wideokonferencji i wyznaczyć datę przeprowadzenia testu poprzedzającego wideokonferencję.

Ze względów praktycznych i ilekroć jest to możliwe, należy dążyć do przeprowadzenia testu przed zawiadomieniem świadka o planowanej wideokonferencji; w tym celu należy zaplanować datę testu z odpowiednim wyprzedzeniem, aby zapewnić możliwość zawiadomienia świadka na czas.

W dniu przeprowadzenia testu i w dniu przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji w każdym z sądów powinien przebywać technik informatyki, technik ds. telekomunikacji lub sekretarz sądu dysponujący stosowną wiedzą.

W Portugalii w ramach Instytutu ds. Zarządzania Finansami i Infrastrukturą Wymiaru Sprawiedliwości (Instituto de Gestão Financeira e Estruturas da Justiça, IGFEJ) funkcjonuje specjalny zespół zajmujący się organizowaniem wideokonferencji w sądach.

Ze względów organizacyjnych IGFEJ należy w miarę możliwości informować o planowanym terminie przeprowadzenia testu i przesłuchania z trzydniowym wyprzedzeniem. Dzięki temu IGFEJ będzie mógł sprawdzić, czy w danym przypadku spełniono wszystkie warunki techniczne konieczne do zorganizowania wideokonferencji, niezwłocznie podjąć stosowne działania w przypadku wystąpienia jakichkolwiek problemów w komunikacji między sądami oraz monitorować wyniki testów wideokonferencji.

Organizowanie wideokonferencji w innym państwie członkowskim na wniosek sądu portugalskiego

(Wzywający) sąd portugalski musi w pierwszej kolejności zwrócić się do IGFEJ o stworzenie warunków technicznych niezbędnych do zorganizowania wideokonferencji, o interweniowanie w przypadku wystąpienia jakichkolwiek trudności w komunikacji między sądami oraz o monitorowanie wyników testów wideokonferencji.

Aby wyeliminować problemy techniczne, sąd portugalski zwraca się również do sądu wezwanego państwa członkowskiego o wyznaczenie w ramach jednostki ds. wideokonferencji osoby odpowiedzialnej za monitorowanie wyników testu lub udzielanie niezbędnego wsparcia technicznego we współpracy z technikami portugalskimi.

W przypadku gdy sądy portugalskie są stroną wzywającą, często zwracają się o pomoc do punktu kontaktowego europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w Portugalii, który nawiązuje bezpośredni kontakt z sądami wezwanymi, aby zaplanować przeprowadzenie testu i wideokonferencji. Jeżeli punkt kontaktowy otrzyma informacje o wystąpieniu problemów technicznych, nawiązuje bezpośredni kontakt z zespołami odpowiedzialnymi za wideokonferencje w poszczególnych zainteresowanych państwach członkowskich, zwracając się o nawiązanie połączeń, przekazanie informacji lub dokonanie dostosowań technicznych oraz informując zainteresowane sądy o tym fakcie. Pozwala to przezwyciężyć barierę językową i pomyślnie przeprowadzić wideokonferencję.

Organizowanie wideokonferencji w sądzie portugalskim na wniosek innego państwa członkowskiego

W Portugalii funkcję organu centralnego odpowiedzialnego za otrzymywanie i zatwierdzanie wniosków składanych przez inne państwa członkowskie na mocy art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. pełni Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości (Direcção-Geral da Administração da Justiça). Po zatwierdzeniu wniosku Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości wskazuje sądowi wzywającego państwa członkowskiego (wezwanemu) sądowi portugalskiemu, w którym zostanie przeprowadzona wideokonferencja. Na kolejnym etapie sąd wzywający i sąd wezwany muszą bezpośrednio uzgodnić między sobą terminy przeprowadzenia najpierw testu, a następnie przesłuchania w drodze wideokonferencji.

Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości, jako organ centralny, ułatwia nawiązanie bezpośredniego kontaktu między sądem wzywającym i wezwanym, a także nawiązanie kontaktu z zespołem IGFEJ ds. pomocy technicznej w zakresie wideokonferencji, aby wyeliminować wszelkie problemy techniczne. Ponadto, na stosowny wniosek, punkt kontaktowy europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w Portugalii również może udzielić wsparcia przy nawiązywaniu niezbędnych kontaktów.

W drodze kontaktu bezpośredniego sądy rezerwują salę, w której ma zostać zorganizowana wideokonferencja, oraz wyznaczają pracowników odpowiedzialnych za nawiązanie połączeń technicznych oraz monitorowanie przebiegu wideokonferencji odpowiednio w sądzie wzywającym i wezwanym. Co do zasady w Portugalii wyznacza się sekretarza sądu dysponującego wymaganą wiedzą, któremu w miarę możliwości towarzyszy technik informatyk portugalskiego sądu.

Jeżeli wideokonferencja jest przeprowadzana z wykorzystaniem adresu IP, połączenie musi obowiązkowo zostać nawiązane z Portugalii. W tym celu sąd portugalski z wyprzedzeniem zwraca się do IGFEJ o otwarcie połączenia zewnętrznego.

Jeżeli wideokonferencje przeprowadza się za pośrednictwem linii telefonicznej (ISDN), połączenie z sądami portugalskimi mogą nawiązać sądy w innych państwach członkowskich.

W przypadku wystąpienia problemów technicznych niezbędnego wsparcia mogą udzielić technik informatyk portugalskiego sądu lub technik IGFEJ.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Przy sporządzaniu wniosku o zorganizowanie wideokonferencji w polu 12 formularza I określonego w załączniku do rozporządzenia nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. należy umieścić następujące informacje lub dołączyć je do formularza w postaci załącznika.

1. Szczegóły techniczne dotyczące urządzeń do przeprowadzania wideokonferencji, z których korzysta sąd wzywający, mianowicie: wykorzystywany protokół komunikacyjny (np. H.323, H.320); protokoły wideo (np. H.261, H.263 i H.264); protokoły audio (np. G.711a, G.711u, G.722, G.729); w stosownych przypadkach protokół wymiany danych (np. H.239 lub BFCP (SIP)); bezpieczeństwo: H.235 i odpowiedni obsługiwany protokół szyfrowania; maksymalna obsługiwana przepustowość łącza; urządzenie samodzielne, MCU czy brama; w przypadku MCU lub bramy – informacje o tym, czy są one wyposażone w system IVR.
2. Szczegółowe informacje na temat połączenia ISDN lub publicznego adresu IP sądu.
3. Wniosek o przeprowadzenie próbnej wideokonferencji przed przesłuchaniem.
4. Imię i nazwisko oraz bezpośrednie dane kontaktowe (numer telefonu, faks i adres e-mail) osoby odpowiedzialnej za udzielanie wsparcia przy organizacji wideokonferencji (najlepiej imię i nazwisko oraz dane sekretarza sądu i technika informatyka lub technika ds. telekomunikacji udzielającego wsparcia sądowi).

UWAGA:

Informacje przedstawione w niniejszym arkuszu informacyjnym nie są wiążące dla punktu kontaktowego europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, sądów ani innych podmiotów i organów. Nie zwalniają one również zainteresowanych stron z obowiązku zapoznania się z obowiązującymi przepisami. Informacje zawarte w niniejszym arkuszu informacyjnym podlegają regularnym aktualizacjom, przy czym wykładnia przepisów się zmienia w zależności od zmian w orzecznictwie.

Ostatnia aktualizacja: 05/07/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Rumunia

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Tak. W tym przypadku stosuje się przepisy ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych, a ściślej rzecz biorąc – przepisy art. 25 ust. 1 i 3 i art. 35 ust. 3.

Wezwany rumuński organ sądowy może rozważyć możliwość wszczęcia postępowania szczególnego na wniosek wzywającego organu sądowego, pod warunkiem że nie jest ono sprzeczne z prawem rumuńskim. Sąd rumuński informuje wzywający organ sądowy o terminie i miejscu przeprowadzenia postępowania w sprawie wniosku o pomoc prawną; może też wyrazić zgodę na udział zagranicznych sędziów w tym postępowaniu. Zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. Ministerstwo Sprawiedliwości jest podmiotem odpowiedzialnym za rozstrzyganie wniosków złożonych na podstawie art. 17 tego rozporządzenia.

Wideokonferencję należy przeprowadzić w obecności sędziego sądu rejonowego właściwego dla miejsca, w którym dowód ma zostać przeprowadzony, w obecności tłumacza ustnego, o ile zachodzi taka potrzeba. Sędzia musi zweryfikować tożsamość osoby, która ma zostać przesłuchana, oraz zapewnić zgodność z podstawowymi zasadami prawa rumuńskiego.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie. W postępowaniu w sprawie wniosku o pomoc prawną przewidziano możliwość przesłuchania świadków lub innych uczestników postępowania (art. 17 ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych).

Zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych wniosek o pomoc prawną może jednak zostać oddalony, jeżeli osoba, która ma zostać przesłuchana, nie będzie mogła złożyć zeznań ze względu na pewne ograniczenia przewidziane w prawie rumuńskim lub w przypadku gdy pisma, które mają zostać przekazane lub zbadane, nie mogą być rozpowszechniane.

Ponadto zgodnie z art. 315, 316 i 317 nowego kodeksu postępowania cywilnego następujące kategorie osób nie mogą być przesłuchiwane w charakterze świadków: krewni i powinowaci do trzeciego stopnia pokrewieństwa/powinowactwa włącznie, małżonkowie, byli małżonkowie, narzeczeni lub osoby pozostające we wspólnym pożyciu, osoby pozostające ze sobą we wrogich stosunkach lub osoby mające szczególny interes względem jednej ze stron, osoby pozbawione zdolności do czynności prawnych oraz osoby skazane za krzywoprzysięstwo. Strony mogą jednak uzgodnić w sposób wyraźny albo dorozumiany, że następujące kategorie osób będą również mogły zostać przesłuchane w charakterze świadków: krewni lub powinowaci do trzeciego stopnia pokrewieństwa/powinowactwa włącznie, małżonkowie, byli małżonkowie, narzeczeni lub osoby pozostające we wspólnym pożyciu, osoby pozostające ze sobą we wrogich stosunkach lub osoby mające szczególny interes względem jednej ze stron.

W sprawach sądowych dotyczących pochodzenia dziecka, rozwodu i innych relacji rodzinnych dopuszcza się także możliwość przesłuchania krewnych i powinowatych do trzeciego stopnia pokrewieństwa/powinowactwa włącznie, z wyjątkiem zstępnych.

Następujące kategorie osób są zwolnione z obowiązku składania zeznań:

1. osoby duchowne, lekarze, farmaceuci, prawnicy, notariusze, komornicy, mediatorzy, położne i pielęgniarki oraz przedstawiciele wszelkich innych zawodów zobowiązanych z mocy prawa do zachowania poufności lub do nieujawniania informacji uzyskanych w pracy lub w toku wykonywania obowiązków

zawodowych z uwagi na spoczywającą na nich tajemnicę zawodową, nawet jeżeli nie wykonują już swojego zawodu;

2. sędziowie, prokuratorzy i urzędnicy publiczni, nawet jeżeli nie wykonują już swojego zawodu, jeżeli przedmiotem zeznań są informacje niejawne, które uzyskali w trakcie sprawowania urzędu;

3. osoby, które – ze względu na udzielane przez siebie odpowiedzi – mogą narazić siebie, swoich krewnych lub powinowatych do trzeciego stopnia pokrewieństwa/powinowactwa włącznie lub swoich małżonków, byłych małżonków, narzeczonych lub osoby, z którymi pozostawały we wspólnym pożyciu, na odpowiedzialność karną lub hańbę.

Osoby te, z wyjątkiem osób duchownych, mogą jednak złożyć zeznania, jeżeli zostaną zwolnione z obowiązku zachowania poufności lub tajemnicy zawodowej przez stronę zainteresowaną utrzymaniem tej tajemnicy, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Sędziowie, prokuratorzy i urzędnicy publiczni mogą również złożyć zeznania, jeżeli organ lub instytucja, w których są lub byli zatrudnieni, wyrazi na to zgodę.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie istnieją żadne ograniczenia w tym zakresie. Zgodnie z art. 17 ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych w toku postępowania w sprawie wniosku o pomoc prawną dopuszcza się możliwość przesłuchiwania świadków lub innych uczestników postępowania, pozyskiwania dokumentów, sporządzania opinii biegłych oraz przeprowadzania badania lub pozyskiwania innych dokumentów lub informacji niezbędnych do rozstrzygnięcia danej sprawy.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Nie istnieją żadne ograniczenia w tym zakresie. Dowód przeprowadza jednak sąd rozpoznający daną sprawę zgodnie z art. 16, art. 261 ust. 1 i art. 314 nowego kodeksu postępowania cywilnego. Jeżeli ze względów obiektywnych dowód można przeprowadzić wyłącznie poza miejscem, w którym sąd ma swoją siedzibę, dopuszcza się możliwość przeprowadzenia dowodu w toku postępowania w sprawie wniosku o pomoc prawną przez sąd tej samej instancji lub nawet przez sąd niższej instancji, jeżeli w danym miejscu nie powołano sądu tej samej instancji. Sąd, do którego skierowano wniosek o pomoc prawną, przeprowadza dowód w obecności stron albo nawet pod ich nieobecność, o ile strony zostały wezwane zgodnie z obowiązującymi przepisami; na sądzie tym spoczywają takie same obowiązki proceduralne, jak na sądzie, który wystosował wniosek. Jednocześnie świadek, który – z powodu choroby lub innej poważnej przeszkody – nie może stawić się przed sądem, może zostać przesłuchany w miejscu, w którym przebywa, o ile strony zostały wezwane.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak, rejestrowanie przesłuchań jest dozwolone zgodnie z art. 13 ustawy nr 304/2004 o organizacji wymiaru sprawiedliwości, z późniejszymi zmianami.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) W języku rumuńskim.

b) W języku rumuńskim, ponieważ rumuński sąd wezwany powinien sporządzić protokół przesłuchania zawierający informacje o terminie i miejscu przeprowadzenia przesłuchania, tożsamości przesłuchiwanej osoby, odebranych przyrzeczeniach, warunkach technicznych przesłuchania itp.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Zgodnie z art. 27 ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych sąd wzywający odpowiada za zapewnienie obecności tłumaczy ustnych. Rumuński sąd wezwany może w stosownych przypadkach ułatwić znalezienie tłumacza ustnego języka rumuńskiego, przekazując sądowi wzywającemu listę tłumaczy ustnych.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Powiadomienie należy przekazać z co najmniej miesięcznym i maksymalnie trzymiesięcznym wyprzedzeniem.

W tym przypadku stosuje się przepisy ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych, a ściślej rzecz biorąc – przepisy art. 25 ust. 3. Sąd rumuński informuje wzywający organ sądowy o terminie i miejscu przeprowadzenia postępowania w sprawie wniosku o pomoc prawną. Zgodnie z art. 261 ust. 4 nowego kodeksu postępowania cywilnego sąd, do którego skierowano wniosek o pomoc prawną, przeprowadza dowód w obecności stron albo nawet pod ich nieobecność, o ile strony zostały wezwane zgodnie z obowiązującymi przepisami; na sądzie tym spoczywają takie same obowiązki, proceduralne, jak na sądzie, który wystosował wniosek.

Z uwagi jednak na fakt, że w stosunkach z podmiotami zagranicznymi stosuje się dwie procedury (doręczanie dokumentów przy przeprowadzaniu dowodu), stwierdzono, że termin ten powinien w praktyce wynosić co najmniej jeden miesiąc i nie więcej niż 3 miesiące, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi:

– realizacji wniosku o doręczenie, o którym mowa w rozporządzeniu nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącym doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”), w celu zapewnienia co najmniej jednego miesiąca na faktyczne zrealizowanie wniosku o doręczenie dokumentów pocztą za potwierdzeniem odbioru;

– obowiązków sądu wzywającego w zakresie realizowania wniosków sądu wezwanego o przekazanie dodatkowych informacji lub wniesienie zaliczki/depozytu itp. zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodu w sprawach cywilnych lub handlowych.

Wynika to z konieczności zapewnienia czasu na przetłumaczenie korespondencji z sądem lub ze świadkiem oraz na wysłanie pism za granicę, ze znacznego obciążenia pracą oraz – co nie jest mniej istotne – harmonogramu wideokonferencji.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Oszacowanie kosztów nie jest możliwe, ponieważ różnią się one w zależności od terminu i państwa. Należy je uiścić przelewem bankowym na rachunek sądu apelacyjnego, jako drugiej jednostki zatwierdzającej, lub na rachunek sądu rejonowego, jako trzeciej jednostki zatwierdzającej. Zagraniczny sąd wzywający pokrywa wydatki poniesione przez rumuński sąd wezwany w związku z nawiązaniem połączenia wideo, udostępnieniem połączenia w państwie wzywającym, wynagrodzeniem tłumaczy ustnych i biegłych oraz należnościami przysługującymi świadkom, a także wydatki poniesione w związku z koniecznością odbycia podróży do państwa wzywającego.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Osoba, która ma zostać przesłuchana, powinna również zostać wezwana zgodnie z przepisami nowego rumuńskiego kodeksu postępowania cywilnego.

Osoba ta powinna zostać poinformowana, że przesłuchanie odbywa się na zasadzie dobrowolności w wezwaniu wydanym przez sąd wezwany lub w innym dowolnym dokumencie – na podstawie postanowienia zatwierdzającego przeprowadzenie dowodu przez sąd wzywający.

Zgodnie z art. 261 ust. 4 nowego kodeksu postępowania cywilnego sąd, do którego skierowano wniosek o pomoc prawną, przeprowadza dowód w obecności stron albo nawet pod ich nieobecność, o ile strony zostały wezwane zgodnie z obowiązującymi przepisami; na sądzie tym spoczywają takie same obowiązki proceduralne, jak na sądzie, który wystosował wniosek.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zgodnie z art. 318 nowego kodeksu postępowania cywilnego przed złożeniem zeznań sędzia przewodniczący zwraca się do świadka o podanie nazwiska, imienia, zawodu, adresu i wieku, a także o wskazanie, czy jest krewnym lub powinowatym jednej ze stron postępowania, a jeśli tak – jaki stopień pokrewieństwa/powinowactwa łączy go z tą stroną – oraz czy świadczy usługi na rzecz którejkolwiek ze stron. Następnie sędzia przewodniczący poucza świadka o konieczności złożenia przysięgi i objaśnia znaczenie tej czynności.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 177?

Zgodnie z art. 319 i 320 nowego rumuńskiego kodeksu postępowania cywilnego przed złożeniem zeznań świadek składa przysięgę o następującej treści: „Przysięgam, że będę mówił(-a) prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome. Tak mi dopomóż Bóg!”.

Świadek składa przysięgę, trzymając prawą dłoń na krzyżu lub na Biblii. Jeżeli chodzi o istotę boską przywoływaną w treści przysięgi, zmienia się ona w zależności od wyznania świadka. Powyższe przepisy nie mają zastosowania w przypadku świadka wyznającego inną religię niż chrześcijaństwo.

Świadek, który nie wyznaje żadnej religii, składa przysięgę o następującej treści: „Przysięgam na mój honor i sumienie, że będę mówił(-a) prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome”.

Świadców, którzy nie mogą złożyć przysięgi ze względu na swoje sumienie lub wyznanie, wypowiadają następujące słowa przed sądem:

„Zobowiązuję się mówić prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome”.

Piśmienne osoby nieme i głuchonieme składają przysięgę, przepisując tekst przysięgi i podpisując je, osoby z upośledzeniem słuchu wypowiadają treść przysięgi, a niepiśmienne osoby nieme i głuchonieme składają przysięgę przy pomocy tłumacza języka migowego.

Po złożeniu przysięgi przez świadka sędzia przewodniczący poucza świadka o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Wszystkie te kwestie odnotowuje się w pisemnym oświadczeniu.

Dzieci, które nie ukończyły 14. roku życia i które nie są zdolne do podejmowania samodzielnych decyzji w momencie przeprowadzania przesłuchania, mogą zostać przesłuchane bez konieczności złożenia przysięgi, o ile nie są objęte zakazem składania zeznań, przy czym sąd poucza takie osoby, że powinny mówić prawdę, i bierze pod uwagę ich szczególny status przy ocenie składanych przez nie zeznań.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Osobami wyznaczonymi do kontaktów mogą być informatycy pracujący w sądach apelacyjnych, urzędnicy sądowi lub sędziowie. Około 144 spośród 244 sądów dysponuje pomieszczeniami do organizowania wideokonferencji. W każdym z tych 144 sądów znajdują się dwa pomieszczenia do organizowania wideokonferencji.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Ostatnia aktualizacja: 01/06/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Słowenia

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Dowód można przeprowadzić w drodze wideokonferencji z udziałem sądu z wzywającego państwa członkowskiego lub bezpośrednio przez sąd danego państwa członkowskiego. We wszystkich sprawach cywilnych i handlowych stosuje się przepisy art. 114a kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o pravdnem postopku, zwany dalej kpc), zgodnie z którymi sąd może – za zgodą stron – zezwolić stronom i ich pełnomocnikom procesowym na przebywanie w różnych miejscach w trakcie przesłuchania i na podejmowanie czynności procesowych w tych miejscach, o ile istnieje możliwość przekazu obrazu i dźwięku z miejsca, w którym przeprowadza się przesłuchanie, do miejsca lub miejsc, w których przebywają strony i ich pełnomocnicy, i *vice versa* (wideokonferencja). Na takich samych warunkach sąd może również podjąć decyzję o przeprowadzeniu dowodu z zeznań stron i świadków oraz z opinii biegłego.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchiwać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchiwać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Wideokonferencja może zostać zorganizowana w celu przesłuchania stron i świadków oraz przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. Strony i pełnomocnicy stron (na przykład adwokaci) mogą podejmować wszystkie czynności procesowe w drodze wideokonferencji.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Co do zasady strony i pełnomocnicy procesowi mogą podejmować wszystkie czynności procesowe z miejsca oddalonego od siedziby sądu. W kodeksie postępowania cywilnego ograniczono możliwość przeprowadzenia dowodu w drodze wideokonferencji do enumeratywnego wykazu dowodów (przesłuchanie stron i świadków, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego). Dlatego też nie dopuszcza się możliwości wykorzystania wideokonferencji na potrzeby przeprowadzenia dowodu z oględzin lub dowodu z dokumentu.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Co do zasady strony i pełnomocnicy procesowi mogą podejmować wszystkie czynności procesowe z miejsca oddalonego od siedziby sądu. Nie istnieją żadne ograniczenia co do miejsca, w którym powinna znajdować się strona przebywająca poza siedzibą sądu.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Art. 125a kpc stanowi podstawę prawną rejestrowania przesłuchania w formie zapisu obrazu i dźwięku. Zgodnie z tym przepisem przewodniczący wydziału może zarządzić, aby przesłuchanie było rejestrowane w formie zapisu obrazu i dźwięku. Oznacza to, że przewodniczący wydziału, przed którym toczy się dane postępowanie, dysponuje swobodą uznania w kwestii rejestrowania postępowania w formie zapisu obrazu i dźwięku. Zgodnie z art. 114a stronie nie przysługuje prawo do wystąpienia do sądu o przeprowadzenie wideokonferencji. Sąd może również zarządzić przeprowadzenie wideokonferencji z urzędu – w takim przypadku wymagane jest uzyskanie zgody stron. Postanowienie, w którym sąd zarządza przeprowadzenie wideokonferencji, musi zostać wydane z dostatecznym wyprzedzeniem przed wyznaczonym terminem przesłuchania, aby zapewnić wystarczająco dużo czasu na przygotowanie przesłuchania od strony technicznej, przy czym strony muszą zostać odpowiednio wcześniej poinformowane, czy stawiennictwo przed sądem jest obowiązkowe.

Od 2011 r. przynajmniej jedno pomieszczenie w każdym sądzie okręgowym w Słowenii (11 lokalizacji) jest wyposażone w urządzenia niezbędne do przeprowadzenia i zarejestrowania wideokonferencji. Możliwe jest zarejestrowanie dźwięku, obrazu albo jednocześnie dźwięku i obrazu. Istnieją również trzy przenośne zestawy urządzeń do organizowania wideokonferencji, z których sądy mogą korzystać w toku postępowania prowadzonego przed sądami

rejonowymi lub innymi sądami. Ponieważ wideokonferencję przeprowadza się za pośrednictwem centralnego punktu dostępu, przebieg każdej wideokonferencji może być rejestrowany na podstawie zarządzenia wydanego przez sędziego.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Zgodnie z art. 10–12 rozporządzenia sąd wezwany może przeprowadzać przesłuchania w szczególności w języku będącym językiem urzędowym stosowanym w tym sądzie (w języku słoweńskim i w językach społeczności narodowych będących językami urzędowymi, które mogą być stosowane w postępowaniach sądowych na obszarach zamieszkiwanych przez te mniejszości narodowe, tj. w języku włoskim czy węgierskim), jak również – w razie potrzeby – z wykorzystaniem tłumaczenia na język zrozumiały dla strony lub innego uczestnika postępowania na ich wniosek lub jeżeli sąd uzna, że dana strona lub inny uczestnik postępowania nie włada językiem słoweńskim.

Zgodnie z art. 17 rozporządzenia przesłuchanie przeprowadza bezpośrednio sąd wzywający. W takim przypadku przesłuchanie może zostać przeprowadzone w języku obcym, jeżeli zapewniono odpowiednie tłumaczenie na język zrozumiały dla strony lub pozostałych uczestników postępowania.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Jeżeli konieczna jest pomoc tłumacza ustnego, jego obecność może zapewnić sąd wezwany albo sąd wzywający (w zależności od uzgodnień poczynionych między sądami). Ponadto tłumacze ustni mogą przebywać w siedzibie sądu wezwanego, siedzibie sądu wzywającego albo w innym miejscu.

W praktyce tłumacze ustni przebywają w tym samym miejscu, w którym znajduje się osoba korzystająca z ich usług, mianowicie w siedzibie sądu wzywającego, jeżeli sąd, który wystąpił o przeprowadzenie przesłuchania, prowadzi przesłuchanie w swoim języku na podstawie art. 17 rozporządzenia, lub w siedzibie sądu wezwanego, jeżeli przesłuchanie prowadzi sąd wezwany na podstawie art. 10–12 rozporządzenia.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Osoba, która ma zostać przesłuchana, musi zostać wezwana na piśmie do osobistego stawienia się przed sądem. W wezwaniu należy wskazać m.in. godzinę przesłuchania i miejsce, w którym dana osoba ma zostać przesłuchana. Niektórzy świadkowie mogą zostać przesłuchani w swoim domu – dotyczy to osób w podeszłym wieku, osób chorych lub osób cierpiących na niepełnosprawność fizyczną w stopniu ciężkim. W kodeksie postępowania cywilnego nie określono, z jakim wyprzedzeniem należy wezwać świadków; stronom należy jednak zapewnić wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do przesłuchania, tj. przynajmniej 15 dni od dnia doręczenia wezwania na przesłuchanie. Termin ten nie obowiązuje, w przypadku gdy dana osoba jest wzywana na przesłuchanie w charakterze świadka.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Zgodnie z art. 153 kpc strona występująca o przeprowadzenie dowodu uiszcza zaliczkę na pokrycie kosztów ponoszonych w związku z przeprowadzeniem dowodu. Jeżeli o przeprowadzenie dowodu wnoszą obydwie strony, sąd może zobowiązać obydwie strony do uiszczenia zaliczki w równej wysokości.

Koszty są zwracane w zależności od wyniku postępowania.

W Republice Słowenii wideokonferencja jest przeprowadzana nieodpłatnie.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje żadnych dodatkowych warunków.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Przed przesłuchaniem sąd pyta świadków o ich imię i nazwisko, imię ojca, zawód, adres, miejsce urodzenia i wiek oraz charakter stosunków łączących ich ze stronami (art. 238 akapit trzeci kpc).

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje obowiązku odebrania przyrzeczenia. Zgodnie z art. 238 sąd poucza świadków przed rozpoczęciem przesłuchania o obowiązku mówienia prawdy i niezatajania żadnych faktów, po czym poucza ich o skutkach składania fałszywych zeznań.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnego takiego przepisu.

W praktyce co najmniej na tydzień przed planowanym terminem wideokonferencji przeprowadza się test łącza, aby sprawdzić, czy wszystko działa prawidłowo i czy jakość połączenia jest zadowalająca, oraz aby wyeliminować wszelkie niedociągnięcia. Przetestowanie łącza z wyprzedzeniem pozwoli zagwarantować, że technik, który będzie obecny na sali w trakcie przesłuchania, będzie w stanie obsłużyć urządzenia do przeprowadzania wideokonferencji bez żadnych trudności. Sądy wymieniają się danymi kontaktowymi osób odpowiedzialnych za kwestie techniczne związane z organizacją wideokonferencji w samym wniosku albo na późniejszym etapie.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera żadnego takiego przepisu.

W praktyce sąd wzywający załącza do wniosku wysłanego do sądu wezwanego formularz zawierający wszelkie informacje techniczne na temat systemu wideokonferencyjnego oraz dane kontaktowe specjalisty odpowiedzialnego za kwestie techniczne związane z przeprowadzeniem wideokonferencji. Obydwa sądy muszą dysponować informacjami o systemach wideokonferencyjnych, rodzaju połączenia (ISDN, IP), prędkości łącza, adresie (numerze telefonu), języku, w jakim będą przeprowadzane testy, ewentualnej różnicy czasu oraz znać dane kontaktowe technika odpowiedzialnego za kwestie techniczne.

Ostatnia aktualizacja: 16/03/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Słowacja

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Chociaż prawo słoweńskie nie zawiera żadnych przepisów szczególnych pozwalających na przeprowadzenie dowodu przy udziale sądu z wzywającego państwa członkowskiego, nie zawiera także przepisów zakazujących takiego udziału. Zgodnie z przepisami procesowymi sąd przeprowadza dowód na rozprawie oraz – w stosownych przypadkach – poza rozprawą (§122 kodeksu postępowania cywilnego (Občianský súdny poriadok)). Za zgodą stron sąd

może przeprowadzić ustne przesłuchanie z wykorzystaniem wideokonferencji lub innej technologii komunikacyjnej (§116 ust. 6 kodeksu postępowania cywilnego). Co do zasady strony mają prawo być obecne przy przeprowadzaniu dowodu.

Nie istnieją żadne specjalne procedury przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji (poza procedurami opisanymi powyżej). Dlatego też zastosowanie mają wyłącznie przepisy rozporządzenia w sprawie przeprowadzania dowodu (Nariadenie o výkone dôkazu), kodeksu postępowania cywilnego oraz regulaminu administracyjno-organizacyjnego dla sądów (Spravovací a kancelársky poriadok pre súdy) – dekret słowackiego Ministerstwa Sprawiedliwości nr 543 z dnia 11 listopada 2005 r. w sprawie regulaminu administracyjno-organizacyjnego dla sądów rejonowych (*okresné súdy*), sądów okręgowych (*krajské súdy*), Sądu Szczególonego (Špeciálny súd) i sądów wojskowych (*vojenské súdy*).

Sądy te rozstrzygają wszelkie inne kwestie, działając w porozumieniu i korzystając z europejskiej sieci sądowej.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Przepisy słowackie nie przewidują żadnych ograniczeń dotyczących osób, które mogą być przesłuchiwane w drodze wideokonferencji. Zgodnie z §125 kodeksu postępowania cywilnego przy przeprowadzaniu dowodu można korzystać ze wszystkich środków wykorzystywanych w celu ustalenia okoliczności faktycznych sprawy. W szczególności dopuszcza się możliwość przesłuchiwania stron, świadków i biegłych.

Zgodnie z §124 kodeksu postępowania cywilnego przy przeprowadzaniu dowodu należy zachować poufność informacji niejawnych.

Zgodnie z art. 100 ust. 3, jeżeli sąd zdecyduje się wziąć pod uwagę opinię małoletniego, uzyskuje taką opinię za pośrednictwem przedstawiciela dziecka lub właściwego organu odpowiedzialnego za działanie w interesie dzieci i zapewnienie dzieciom ochrony prawnej i opieki społecznej lub przesłuchuje małoletniego nawet pod nieobecność jego rodziców. Szczególne ograniczenia będą oczywiście uzależnione od wieku dziecka oraz wybranej przez sąd metody przeprowadzenia przesłuchania.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Żadne, poza ograniczeniami wynikającymi ze specyfiki przesłuchania w drodze wideokonferencji (np. brak możliwości przeszukania pomieszczeń w przypadku wideokonferencji itp.).

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Dowód przeprowadza się zazwyczaj na rozprawie (§122 kodeksu postępowania cywilnego), a rozprawy z reguły przeprowadza się w sądzie (§25 w związku z §35 regulaminu administracyjno-organizacyjnego dla sądów). Zorganizowanie przesłuchania w innym miejscu byłoby trudne ze względów technicznych.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Urządzenia wykorzystywane do przeprowadzania wideokonferencji pozwalają również na ich rejestrowanie. Zgodnie jednak z przepisami §116 ust. 6 kodeksu postępowania cywilnego ustne przesłuchanie za pośrednictwem wideokonferencji może odbyć się wyłącznie za zgodą stron. W przypadku braku zgody stron zastosowanie mają ogólne przepisy §44a kodeksu postępowania cywilnego, w których dopuszcza się możliwość przeprowadzenia przesłuchania z wykorzystaniem sprzętu do rejestrowania dźwięku. Otrzymane nagranie dźwiękowe przechowuje się na odpowiednim nośniku danych, który włącza się do akt sprawy.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Pytanie to nie odnosi się bezpośrednio do przeprowadzania dowodu za granicą lub w drodze wideokonferencji. Zgodnie z przepisami ogólnymi przesłuchanie przed sądem słowackim zawsze przeprowadza się w języku urzędowym; w razie konieczności zapewniona jest obecność tłumaczy ustnych. Zakłada się, że w sytuacji gdy sąd ma przeprowadzić dowód, przesłuchanie przeprowadza sąd wezwany; dowód zostaje w związku z tym przeprowadzony w języku tego sądu. Jeżeli sąd przeprowadza dowód bezpośrednio zgodnie z art. 17, odbywa się to w języku tego sądu.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Przepisy słowackie nie regulują tego zagadnienia. Tłumaczy ustnych wzywa się na zasadzie *ad hoc* na podstawie porozumienia między zainteresowanymi sądami.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Prawo słowackie nie zawiera żadnych przepisów szczególnych regulujących te kwestie. W tym kontekście zastosowanie mają przepisy ogólne dotyczące przeprowadzania przesłuchań oraz wzywania świadków i stron. Sądy z reguły przeprowadzają dowód na rozprawie (§122 kodeksu postępowania cywilnego); wezwanie do stawienia się przed sądem musi zostać doręczone z dostatecznym wyprzedzeniem, aby zapewnić zgodność z ustawowym terminem na przygotowanie rozprawy sądu (§46 ust. 3 regulaminu administracyjno-organizacyjnego dla sądów), który wynosi „zazwyczaj co najmniej pięć dni przed planowanym terminem rozprawy” (§115 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Słowackie sądy nie pobierają opłat za przeprowadzenie wideokonferencji.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Prawo słowackie nie zawiera żadnych przepisów szczególnych regulujących te kwestie. Zasadniczo sąd ma obowiązek pouczyć daną osobę o jej prawach i obowiązkach procesowych na początku przesłuchania. Nie dotyczy to sytuacji, w której taka osoba jest reprezentowana przez adwokata (*advokát*) (§5 kodeksu postępowania cywilnego).

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Prawo słowackie nie zawiera żadnych przepisów szczególnych regulujących te kwestie. Procedura, którą należy zastosować w danym przypadku, zostanie ustalona *ad hoc* przez zainteresowane sądy. Zastosowanie mają oczywiście przepisy ogólne dotyczące weryfikacji tożsamości przesłuchiwanego os. Przepisy te stanowią, że na początku przesłuchania należy ustalić tożsamość świadka oraz wszelkie okoliczności, które mogą wpływać na jego wiarygodność (więzi pokrewieństwa itp., §126 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Prawo słowackie zawiera wyłącznie przepisy szczególne regulujące te kwestie w postępowaniu karnym, nie reguluje ich natomiast w postępowaniu cywilnym. Jednak zgodnie z §126 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego sąd poucza świadków na początku każdego przesłuchania o znaczeniu składanych przez nich zeznań oraz ich prawach i obowiązkach (obowiązku mówienia prawdy i niezatajania żadnych faktów), a także o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Warto pamiętać, że wspomniany przepis (dotyczący składania fałszywych zeznań) nie ma zastosowania do stron postępowania.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Wszystkie sądy słowackie zatrudniają asystenta ds. administracyjnych, z którym można się skontaktować w celu zaplanowania testu połączenia wideo, terminu przesłuchania itp. Asystent administracyjny odbył szkolenie w zakresie obsługi urządzeń do przeprowadzania wideokonferencji. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek problemów może on skontaktować się z technikiem sądowym i zapewnić jego obecność w dniu przesłuchania.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Sąd wzywający jest zobowiązany do przekazania informacji technicznych pozwalających na połączenie się z jego urządzeniami.

Ostatnia aktualizacja: 14/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Finlandia

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Możliwe jest przeprowadzenie obydwu procedur. We wniosku należy wyraźnie wskazać procedurę, o której przeprowadzenie wnosi sąd wzywający. W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 10–12 rozporządzenia do przesłuchania mają zastosowanie przepisy kodeksu postępowania sądowego dotyczące przeprowadzania dowodu.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

W sprawach na gruncie prawa cywilnego lub handlowego nie przewidziano żadnych ograniczeń tego rodzaju. Biegłych i strony również można przesłuchiwać w drodze wideokonferencji.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie istnieją żadne ograniczenia w tym zakresie.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Nie.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji nie jest zabronione, ale wymagane urządzenia nie są dostępne we wszystkich sądach. W tej sprawie należy – przy wnoszeniu wniosku – składać każdorazowo odrębne zapytanie.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 10–12 przesłuchanie przeprowadza się w języku fińskim lub szwedzkim. W przypadku bezpośredniego przesłuchania na podstawie art. 17 sąd wzywający wybiera język, w jakim ma się odbyć przesłuchanie.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 10–12 sąd wzywający i sąd wezwany uzgadniają sprawy związane z zapewnieniem usług tłumacza ustnego i miejscem, w którym powinien się on znajdować. W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 17 sąd wzywający odpowiada za zapewnienie usług tłumacza ustnego i podjęcie decyzji w sprawie miejsca, w którym powinien się on znajdować.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

W przypadku wniosków składanych na mocy art. 10–12 sąd wezwany doręcza pisemne wezwanie osobie, która ma zostać przesłuchana. W idealnym przypadku między doręczeniem zawiadomienia a terminem przesłuchania powinno upłynąć od dwóch do trzech tygodni. W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 17 sąd wzywający odpowiada za doręczenie zawiadomienia i dokonanie niezbędnych ustaleń.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

W przypadku przesłuchania na podstawie art. 10–12 rozporządzenia w sądzie wyposażonym w odpowiednie urządzenia wideo korzystanie z urządzeń do organizowania wideokonferencji nie wiąże się zazwyczaj z dodatkowymi kosztami. W przypadku przesłuchania na podstawie art. 17 w miejscu innym niż sąd odpowiedzialność za pokrycie kosztów organizacji wideokonferencji spoczywa na sądzie wzywającym.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Sąd, który złożył wniosek na podstawie art. 17 ust. 2 rozporządzenia, musi poinformować daną osobę, że przeprowadzanie dowodu odbywa się na zasadzie dobrowolności.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 10–12 sąd wezwany ustala tożsamość osoby, która ma zostać przesłuchana, weryfikując jej tożsamość w razie konieczności w oparciu o dowód osobisty lub paszport. W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 17 sąd wzywający ma obowiązek zweryfikować tożsamość osoby, która ma zostać przesłuchana.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Nie istnieją żadne szczególne wymogi dotyczące odbierania przysiężek przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na podstawie z art. 17.

Przyrzeczenie odbiera się zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do sądu przesłuchującego świadka.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Sąd wezwany podaje imię i nazwisko osoby wyznaczonej do kontaktów.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

– Najlepiej byłoby, aby sąd wzywający podał imiona i nazwiska osób wyznaczonych do kontaktów w kwestiach technicznych i w kwestiach (prawnych) dotyczących danej sprawy.

– Wniosek powinien zawierać dane kontaktowe (adresy e-mail lub numery telefonu) osób wyznaczonych do kontaktu, aby zapewnić możliwość skontaktowania się z tymi osobami również w trakcie przesłuchania przed sądem, gdyby wystąpiły problemy z łączem wideo lub inne podobne problemy.
– Jeżeli państwa znajdują się w różnych strefach czasowych, we wniosku należy określić, czy wskazane godziny odpowiadają strefie czasowej państwa wzywającego czy państwa wezwanego.

Ostatnia aktualizacja: 13/08/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Szwecja

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Tak, dowód można przeprowadzić w drodze wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim albo bezpośrednio przez sąd w tym państwie członkowskim.

Zgodnie z §5 ustawy (2003:493) dotyczącej rozporządzenia (WE) w sprawie przeprowadzania dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych („rozporządzenie w sprawie przeprowadzania dowodów”) dowód przeprowadza sąd rejonowy (*tingsrätter*); jeżeli dowód nie jest przeprowadzany na rozprawie, stosuje się przepisy dotyczące przeprowadzania dowodu zawarte w kodeksie postępowania sądowego (rozdział 35, §§ 8–11), o ile rozporządzenie nie stanowi inaczej.

Należy podkreślić, że w przypadkach, w których przepisy rozporządzenia w sprawie przeprowadzania dowodów nie mają zastosowania, stosuje się przepisy zawarte w innych aktach prawnych, na przykład w ustawie (1946:816) o przeprowadzaniu dowodu przed sądem państwa trzeciego.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

W drodze wideokonferencji można przesłuchać dowolną stronę, która ma zostać przesłuchana w danej sprawie.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie istnieją żadne szczególne ograniczenia w tym zakresie.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Dowody przeprowadzają sądy rejonowe. Poza tym nie istnieją żadne szczególne ograniczenia w tym zakresie.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak, rejestrowanie wideokonferencji jest dozwolone i dostępne są w tym celu odpowiednie środki.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

a) Przesłuchanie musi zostać przeprowadzone w języku szwedzkim, choć sąd może również zapewnić obecność tłumacza ustnego.

b) Jest to uzależnione od przepisów obowiązujących w państwie wzywającym.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Jeżeli przesłuchanie odbywa się w Szwecji, decyzję w sprawie udziału tłumacza podejmuje szwedzki sąd.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Sąd wezwany doręcza wezwanie osobie, która ma zostać przesłuchana. W wezwaniu określa się godzinę i miejsce przesłuchania. Nie istnieją żadne wymogi co do wyprzedzenia, z jakim należy powiadomić o dacie przesłuchania.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Jeżeli szwedzki sąd wystąpi ze stosownym wnioskiem, sąd wzywający musi pokryć koszty wynagrodzenia biegłych i tłumaczy ustnych, koszty wynikające ze złożenia wniosku o wykonanie zgodnie z procedurą specjalną oraz koszty związane z wykorzystaniem technologii komunikacyjnych takich jak wideokonferencje i telekonferencje (zob. art. 18 ust. 2 i art. 10 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania dowodów).

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Sąd wzywający ma obowiązek poinformować zainteresowaną osobę, że przeprowadzanie dowodu na podstawie art. 17 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania dowodów odbywa się na zasadzie dobrowolności.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Nie określono żadnej specjalnej procedury regulującej kwestie związane z weryfikowaniem tożsamości w tym zakresie.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Co do zasady zastosowanie mają przepisy krajowe dotyczące składania przyrzeczeń, a w odniesieniu do stosowania przepisów art. 17 nie ustanowiono żadnych szczególnych warunków ani wymogów informacyjnych.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

We wszystkich sądach dostępni są pracownicy odpowiedzialni za obsługę urządzeń do organizowania wideokonferencji.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Zazwyczaj żadne dodatkowe informacje nie są wymagane.

Ostatnia aktualizacja: 06/06/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.